

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

**Anul 2003,
cu sănătate,
noi succese,
încredere
și speranță în viitor**

În pragul noului an, 2003, cu speranța în mai bine, Consiliul Fundației și Senatul Universității adresează cadrelor didactice, studenților, cercetătorilor, oamenilor de cultură, întregului personal, prietenilor Fundației și ai Universității, colaboratorilor și cititorilor revistei *Opinia națională*, precum și telespectatorilor Televiziunii *România de Măine*, calde și sincere felicitări și cele mai alese urări de sănătate, bucurie în suflete și belșug în toate, realizări și satisfacții în activitatea profesională și în viața personală, împliniri în slujirea intereselor fundamentale ale României.

La mulți ani!

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA
Președintele Fundației România de Măine
Rectorul Universității Spiru Haret

O evocare emoționantă a marelui Spiru Haret

La 15 februarie 2001 s-au împlinit 150 de ani de la nașterea lui Spiru Haret, iar la 17 decembrie 2002 se împlinesc 90 de ani de la moartea sa. În acest răstimp de aproape doi ani s-ar fi putut organiza o seamă de manifestări științifice care să readucă în actualitate pe întemeietorul școlii românești moderne, simbol al eforturilor de ridicare a țării prin educație, prin cultură, dar și promotor al cooperăției în România, al întrajutorării prin muncă, prin creație. Din tot ce-ar fi putut să fie în acest răstimp, ca omagiu adus marii personalități a lui Spiru Haret, conștiința publică a înregistrat doar câteva manifestări, între care, la loc de frunte, se înscrie simpozionul aniversar organizat de Universitatea ce-i poartă numele. (Un al doilea simpozion, prilejuit de împlinirea a nouă decenii de la moartea acestui mare patriot și spirit european, se află în pregătire tot la Universitatea Spiru Haret).

Se poate deduce, din această stare de lucruri, că exemplul lui Spiru Haret este astăzi ignorat în România? Nicidecum! El este doar incomod pentru unii dintre guvernanți, a căror poftă de

îmbogățire este biciuită de faptul că Spiru Haret, ca ministru, a sfârșit prin a fi mai sărac decât la data intrării în politică. Iar ca autor al eseurilor consacrate școlii naționale, Spiru Haret dă o replică, peste timp, pigmeilor actuali care acuză și subminează rolul educativ fundamental al disciplinelor de Limba și literatura română, de Istorie națională, de Geografie a patriei. Actualitatea lui Spiru Haret izvorăște, așadar, din aspirațiile României profunde și acest fapt este ilustrat pe larg în dezbateră (din care revista noastră publică unele extrase), pe care tvRM a desfășurat-o recent pe această temă și la care au participat:

acad. Radu Voinea,
acad. Solomon Marcus,
dr. Magda Stavinschi,
prof. univ. dr. Florin Diacu.

(Continuare în pag. 5)

NICOLAE BĂLCESCU: Sufletu-mi te slăvește, înzeită Libertate

Dan BERINDEI
Membru al Academiei Române

România, pentru înfăptuirea căreia a luptat Bălcescu cu atâta energie patriotică și nespūsă dăruire de sine, nu ar fi putut fi, potrivit gândurilor sale, decât independentă, liberă și stăpână pe destinele sale. În timpul revoluției din 1848, în Drepturile românilor către înalta Poartă, evocând lupta din trecut, el a scris că „românii iubiau prea mult independența” și că în slujba ideii libertății lor făcuseră „minuni de vitejie”. În același studiu, el a reamintit răspicat conaționalilor săi datorită sa și a lor de a „apăra naționalitatea și drepturile noastre, de vom fi nevoiți chiar vărsând sângele nostru”.

Condămnând încă din 1845 puterea boierilor care se izolează de popor, uitând că „niciodată o nație nu se poate mântui decât prin sine însăși” și nu prin ajutorul străinilor, în 1847 a evocat ardent glorioasa campanie din 1595 a lui Mihai Viteazul, ca și luptele vitejilor săi antecesorii. „... Părinții noștri – a scris Bălcescu atunci – aveau de teme că mai bine țara lor să se prefacă într-un întins mormânt, numai să rămâie tot țara românilor”; el își exprimase

credența că o nație cu un trecut „așa de glorios” nu putea pieri „în veacul luminilor și al libertății”. Nu întâmplător tot Bălcescu a fost acela care, după revoluție, discutând perspectivele viitoare ale națiunii sale, a vorbit de necesitatea unei „revoluții de independență”.

Cel pe care înfrângerea revoluției l-a sortit unui trist exil și morții departe de țară, avea să-și încheie viața de jertfă animat de nestrămutată convingere a împlinirii viitoare. El a fost convins că poporul său istoria îi rezervă un „frumos viitor” și împreună cu ceilalți fruntași ai revoluției, care semnau alături de el manifestul din septembrie 1850, avea să-și exprime „încrederea în viitorul României, una mare și nedespărțită”.

Având un program clar, adoptând lozincă Dreptate, Frăție, Unitate, declarând că viitoarea revoluție urma să fie o „revoluție națională”, el

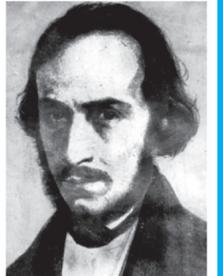
preconizează realizarea de „jintă” naționale, sociale și politice și recomandă a se acționa în „solidaritate cu popoarele împilate”. La sfârșitul anului 1851, când Ludovic Napoleon Bonaparte și-a statornicit puterea personală în Franța, Bălcescu a mărturisit adâncă sa durere pentru această acțiune pe care o considera potrivnică țelurilor libertății; totodată, mai încrezător ca niciodată în viitorul umanității și al națiunii sale, el a evocat în fraze de o rară frumusețe „ziua fericită, ziua izbândirii”, când „nu va mai fi nici om rob, nici nație roabă, nici om stăpân pe altul, nici popor stăpân pe altul, ci domniea Dreptății și Frăției”.

Personalitate prestigioasă, slujindu-și patria și, în același timp, idealurile umanității, crezând în bine, în adevăr și dreptate, Nicolae Bălcescu apare în perspectiva istoriei în plenitudinea ravelor sale însușiri ca un veșnic îndemn, adresat, prin propriul său exemplu și propria sa jertfă, întregii națiuni.

1973

NICOLAE BĂLCESCU

La împlinirea a 150 de ani
de la trecerea sa în eternitate,
comemorat într-o semnificativă
Sesiune științifică la Facultatea de Istorie
a Universității Spiru Haret

Vineri, 29 noiembrie 2002, la Facultatea de Istorie a Universității Spiru Haret, s-a desfășurat Sesiunea științifică dedicată comemorării marelui revoluționar și patriot NICOLAE BĂLCESCU (1852-2002).

Cuvântul de deschidere a fost rostit de prof. univ. dr. Gheorghe ONIȘORU, decanul Facultății de Istorie.

Au fost prezentate comunicările:

- Rolul lui Nicolae Bălcescu în pregătirea ideologică a Revoluției de la 1848, de prof. univ. dr. Nicolae ISAR
- Lupta pentru apărarea autonomiei Principatelor Române în opera lui Nicolae Bălcescu, de lect. univ. drd. Anton CARAGEA
- Istoria militară a românilor în opera lui Nicolae Bălcescu, de dr. Constantin OLTEANU
- Nicolae Bălcescu – conștiința unei epoci, de prof. univ. dr. Damian HUREZEANU

Cuvântul care a aprins flacăra revoluției

Prof.univ.dr. Nicolae ISAR

Comemorând la 29 noiembrie – cu două zile înainte de sărbătoarea națională de la 1 Decembrie – împlinirea a 150 de ani de la moartea tragică a lui Nicolae Bălcescu, gândul ne poartă, înainte de toate, spre unul dintre cei mai de seamă promotori ai unității naționale a românilor, ai făuririi statului român modern.

De-a lungul timpului, în conștiința publică românească, până în zilele noastre, Nicolae Bălcescu a rămas o figură-simbol a ilustrei generații de la 1848, unul dintre fruntașii revoluționari care și-a căpătat, pe bună dreptate, aprecierea de principal ideolog al revoluției de la 1848 în Țările Române.

Născut la București, în anul 1819, în ajunul revoluției condusă de Tudor Vladimirescu,

Bălcescu și-a petrecut copilăria în tumultul frământărilor politice care marceau tranziția de la regimul domniilor fanariote la regimul domniilor pământene. Elev la Colegiul național „Sf. Sava”, în anii 1832-1835 – după ce anterior luase lecții în particular –, a resimțit, aici în Colegiu, însuflețirea patriotică a unor dascăli precum Florian Aaron – profesorul său de istorie –, Simeon Marcovici, Costache Moroiu, Petruche Poenaru ș.a.; în contact cu aceștia, adolescentul Bălcescu și-a călțit spiritul, pregătindu-se pentru aventura unei vieți pusă în slujba redșteptării neamului său și a înlăturării unor rele care îi păreau a veni din trecut.

Îl vedem, optimist, în anul 1838, pe când abia împlinise 19 ani, înrolându-se în tânăra armată națională, ca mulți alți fii de boieri atinși de flacăra liberalismului și a naționalismului. Era o opțiune care ascundea, de la această vârstă, una dintre ideile esențiale ale gânditorului revoluționar, anume necesitatea reorganizării și dezvoltării ostirii pământene drept condiție de emancipării politice și a eliberării naționale. Cariera militară, însă, avea să-și fie de scurtă durată, în urma conspirației patriotice, condusă de Mitică Filipescu, descoperită de autorități în octombrie 1840, fiind scos din armată. Ca participant la „complot”, cum îl numeau autoritățile, a fost judecat și condamnat la 3 ani reclusiune la mănăstirea Mărgineni, pedeapsă blândă, în raport cu a celorlalți inculpați, fiindându-se seama de vârsta sa (deși plana asupra lui circumstanța agravantă de a se fi numărat între cadrele ostirii naționale, în escadronul III și, respectiv regimentul III, din care făcea parte, fiind singurul militar cu grad de iuncher, participant la mișcare). Va fi eliberat din

închisoare, la începutul anului 1843, amnistiat fiind, de către noul domnitor, Gh. Bibescu, o dată cu ceilalți condamnați; din păcate, în răstimpul reclusiunii va căpăta răceala la plămâni, care îl va duce peste aproape 10 ani, la moarte.

Este sigur că închisoarea de un an și jumătate, pe care Bălcescu a suportat-o, în loc de a-i înfrâna avântul tineresc revoluționar, dimpotrivă, i-a întărit caracterul, l-a împins decisiv pe calea luptei revoluționare, sub impulsul unui patriotism ardent.

Îl vedem în acel an, 1843, întemeind împreună cu prietenii săi, I. Ghica și Chr. Tell, societatea conspirativă „Frăția”, care urma să aibă drept paravan, ca instituție legală, *Societatea Literară*, funcționând în București din toamna acestui an, iar apoi, din decembrie 1845, tot ca paravan, funcționând peste hotare, la Paris, *Societatea studenților români*, aceste societăți, la rândul lor, cum se știe, urmând a avea un rol important în pregătirea revoluției de la 1848.

Anii care au urmat, până la 1848, în existența lui N. Bălcescu, au fost aceia în care s-au afirmat și concretizat, în strânsă legătură cu preocupările sale istorice, liniile directoare ale gândirii lui politice și sociale, în care s-a conturat personalitatea lui de gânditor revoluționar și s-a afirmat contribuția sa, deosebit de importantă, la pregătirea ideologică a revoluției de la 1848 în Țările Române. Prin studiile sale, publicate în acești ani, s-au afirmat în mod pregnant ideile majore care răspundeau dezideratelor mișcării de redșteptare națională a românilor la jumătatea secolului al XIX-lea.

(Continuare în pag. 3)

În acest număr:

- Rubrica pentru promovarea ideilor cooperatiste Pagina 2
- O prezentă remarcată la Târgul de Carte Gaudeamus 2002 Pagina 4
- Globalizarea și problema logicilor paralele Pagina 6
- Învățământul la distanță Pagina 6
- Zicem și colindăm
- Colindele, o viziune românească asupra lumii Pagina 8

RUBRICA PENTRU PROMOVAREA IDEILOR COOPERATISTE

PULVERIZAREA PARCELELOR AGRICOLE PRIVATE RECLAMĂ UN SISTEM COOPERATIST MODERN

– În adunarea generală de constituire a *Ligii pentru promovarea ideilor cooperatiste*, dezbaterile s-au concentrat, în bună parte, pe cooperarea agricolă, prilej cu care dumneavoastră personal ați solicitat ca Liga să analizeze și să propună îmbunătățirea proiectului de lege, elaborat în acest sens, sub egida Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor. De ce credeți că este o prioritate cooperarea în agricultură?

– Pentru că o economie modernă, performantă, mai ales în cazul României, nu se poate dispensa de organizarea și funcționarea exploatașilor agricole în dimensiuni optime, care să facă posibilă organizarea producției agricole pe baza utilizării tehnicii și tehnologiilor avansate, în vederea obținerii de producții superioare.

– **Concret, ce înseamnă exploatașii agricole în dimensiuni optime și după ce criteriile pot fi ele definite?**

– Dimensiunea optimă a unei exploatașii agricole este determinată de mai mulți factori, între care și gradul de mecanizare a lucrărilor agricole. Firește, o mecanizare concepută modern, eficient. De pildă, pentru a folosi în condiții optime un tractor de 65 cai putere, se cere ca exploatașii agricole să aibă minimum 50 de hectare teren arabil. Dar cum o exploatașie agricolă modernă nu se poate organiza numai cu un tractor, ci are nevoie de cel puțin 2-3 tractoare, cu echipamentele necesare, suprafața ei trebuie să depășească 100 hectare. Alt factor referitor la dimensiunea optimă a exploatașii agricole are în vedere asolamentul, respectiv rotația culturilor agricole. Un asolament rațional al plantelor de câmp necesită cel puțin 4-5 culturi (grâu, porumb, floarea soarelui, leguminoase, plante furajere etc.), fiecare pe suprafețe de 35-40 de hectare. Ceea ce presupune ca exploatașii agricole să însumeze circa 200 de hectare. Când asolamentul cuprinde 6-7 culturi, dimensiunea exploatașii trebuie să ajungă la 250-300 de hectare. Iar dacă mergem mai departe și luăm în calcul inclusiv sistemele de irigații, dimensiunea exploatașii necesită, mai ales în zonele de câmpie, peste 500 și chiar 1000 de hectare.

– **Și peste cât timp se va ajunge în România la exploatașii de asemenea dimensiuni, de vreme ce, la sfârșitul anului 2000 bunăoară, suprafața agricolă medie, pe o gospodărie individuală, era de 2,36 hectare, iar asemenea gospodării individuale dețin peste 80 la sută din suprafața agricolă aflată în sectorul privat?**

– Tocmai din această pulverizare a gospodăriilor individuale izvorăște necesitatea cooperării în agricultură. Avem peste 4 milioane de proprietari agricoli, iar proprietățile lor sunt divizate în zeci de milioane de parcele. Datorită îndeosebi acestei pulverizări, producția agricolă din țara noastră a scăzut, în ultimii ani, cu până la 50 la sută în unele sectoare. Iar remediu acestei situații nu îl poate oferi asocierea familială, ca formă simplă, îndeosebi de întrautoare, unde organizarea producției agricole rămâne mai mult pe seama proprietarului de pământ. Remediu nu poate veni nici din arendarea pământului, care provoacă ruperea totală a proprietarului terenului de organizarea și desfășurarea producției agricole. Iar cumpărarea de pământ este o cale și mai anevoioasă, întrucât necesită timp îndelungat și mulți bani. Experiența Franței, de pildă, arată că a fost nevoie de 40 de ani, din 1950 până în 1990, pentru ca dimensiunea

foarte bune, nu numai rele. Este o eroare să se blameze întreaga experiență din perioada respectivă. Astăzi ne apare tot mai limpede că, după anul 1989, sistemul cooperativelor agricole de producție nu trebuia să fie lichidat de-a valma, ci se cerea o analiză de specialitate pentru a se vedea ce era bun în raport de ceea ce trebuia îmbunătățit sau înlăturat. Trebuia să fie menținut și dezvoltat managementul producției în sistemul cooperării agricole.

– **Și să se recunoască drepturile de proprietate ale cooperativelor?**

– Categori, cooperarea noastră trebuie să îmbine sistemul managerial cu sistemul proprietății. Este un cumul de funcții, nu o unilateralizare. Ca atare, nu poate fi avută în vedere numai proprietatea, fără a da importanța convenită exploatașii, puneri în valoare a potențialului agricol prin sisteme de organizare și management corespunzătoare. Acest raport a fost evidențiat de multă

Convorbire cu dr. ec. Traian LAZĂR,
Președintele Secției de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală
a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură
„Gh. Ionescu-Sisești”

unei exploatașii agricole să ajungă la o medie de 43,8 hectare, de la 14,2 hectare, cât era în 1950. Iar la noi, în baza Legii nr. 54/1998 privind circulația juridică a terenurilor, până la finele anului 2000 s-a cumpărat, în câmp, o suprafață de 65.723 hectare de către 51.539 de cumpărători, în medie 1,28 ha pe cumpărător. Deci un plus de numai 1,28 ha la media, pe gospodărie individuală, de 2,36 ha. Rezultat o medie de 3,64 ha, dar – atenție! – această medie este doar pentru cei care au cumpărat pământ, care și ei reprezintă numai 1,2 la sută din totalul de peste 4,3 milioane de gospodării individuale. Cu un asemenea ritm al cumpărării de pământ ar trebui să treacă un secol pentru ca să ajungem la exploatașii agricole optime sub raportul suprafețelor. Tocmai din această situație derivă astăzi, cum spuneam, necesitatea cooperării în agricultură, răspândită pe larg și cu rezultate superioare în economia țărilor moderne. Iar organizarea exploatașilor agricole pe calea cooperării poate începe și la noi, pentru că există condiții în acest sens.

– **Din această perspectivă, cum apreciați experiența fostelor CAP-uri, mai pledează ea în favoarea cooperării agricole?**

– Experiența organizării și funcționării cooperativelor agricole de producție trebuie să fie studiată și analizată cu răbdare, fără patimă. Pentru că au existat și unități bune și

vreme la noi. „Proprietatea funciară – sublinia cunoscutul savant Gheorghe Ionescu-Sisești – nu este un drept absolut de a uza și de a abuza de un bun, ea este o instituție socială, o funcție socială. Societatea este în drept de a se interesa ce se face cu cel mai important mijloc de producție și de a impune ca el să se valorifice la maximum spre binele tuturor”. În proiectarea viitoarelor forme de cooperare agricolă, pământul va trebui să fie evaluat de către serviciile de specialitate, iar în baza suprafeței și a calității pământului, exprimate în note de bonitate, proprietarului i se va acorda renta după pământul adus în cooperativă. Dar membrii cooperativelor agricole vor încasa venituri în primul rând după munca depusă în cooperativă.

– **De unde pornește și ce-și propune Liga, mai întâi, în scopul acreditării noilor forme de cooperare agricolă?**

– Mai întâi trebuie să fie reevaluat, clarificat conceptul de cooperare agricolă astăzi. N-avem de ce să ne temem de el, întrucât el este cerut de însăși diviziunea modernă a muncii. Cu proprietăți de 2-3 hectare nu poți face o agricultură modernă, decât în condițiile superioare ale unui sistem cooperativist, capabil să aplice tehnologiile avansate. Iar într-un asemenea sistem de cooperare, trebuie să existe nu doar cooperative

de aprovizionare, ci în primul rând cooperative de producție și cooperative de prelucrare a produselor agricole, așa cum există în țările cu sisteme economice performante. Noi milităm, deci, pentru un complex de forme cooperatiste, cu accent pe cele de producție, care implică și aprovizionarea, pe cele de marketing, de mecanizare, de servicii specifice, de credit mutual etc. Pentru că aceasta înseamnă cooperarea, o complinire a eforturilor într-o amplă perspectivă, cu utilizarea tehnologiilor moderne, inaccesibile unei simple asociații familiale. Toate acestea, cum spuneam, se cer mai întâi analizate, dezbătute, clarificate dintr-o perspectivă științifică, într-un cadru organizat, obiectiv, fără partizanat politic. Din acest imperativ al clarificării științifico-metodice derivă grațitudinea exprimată, în adunarea generală de constituire a Ligii pentru promovarea ideilor cooperatiste, față de sprijinul pe care îl oferă în acest sens Fundația României de Măine, prin postul propriu tvRM, prin ciclul de conferințe din Universitatea Spiru Haret și prin articolele ce vor fi publicate în paginile revistei *Opinia Națională*. Este un sprijin substanțial și cu atât mai binevenit cu cât dezbaterile științifice, conceptuale, nu prea se regăsesc în mass-media, uneori nici chiar în cărțile de specialitate, axate îndeosebi pe recomandări de „reușită în afaceri”. Ceea ce este bine, dar insuficient, știut fiind că nu pot fi făcute afaceri serioase fără cunoașterea conceptelor fundamentale specifice activității ca atare. Iar spre a le cunoaște, ele se cer a fi dezbătute într-o largă perspectivă, economico-socială, dar și de cultură și civilizație.

– **Ce-și propune Liga pentru pregătirea proiectului de lege privind cooperarea agricolă?**

– Inițiatorul acestui proiect este Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor (MAAP); în cursul acestui an au fost elaborate câteva variante și ultima dintre ele este analizată și dezbătută de Academia de Științe Agricole și Silvicultură (ASAS), de alte organisme de cercetare, de învățământ universitar și de producție. Aici va participa și Liga pentru promovarea ideilor cooperatiste, astfel încât în proiectul final al Legii să-și aflu locul convenit toate prevederile necesare pentru sprijinul pe care industria modernă, computerizată, trebuie să-l acorde cooperării agricole, utilizării integrale a potențialului agricol al țării, civilizației și prosperității statului românesc.

– **Vă urăm succes deplin în toate demersurile Ligii pentru promovarea ideilor cooperatiste!**

Mihai IORDĂNESCU

TÂRGUL NAȚIONAL DE ARTĂ POPULARĂ ȘI ARTIZANAT

TINAR 2002

Între activitățile cu mare tradiție în cooperarea meșteșugărească se numără cea de artă populară, prin care un număr însemnat de organizații cooperatiste din sistem păstrează și valorifică tradiția milenară a artei populare românești, considerând că prin aceasta contribuie la dăinuirea peste veacuri a artei populare românești.

Noile condiții socio-economice din România, de după anul 1989, au avut influențe negative asupra acestui sector de activitate. Sesizând pericolul care plana asupra acestei activități, pentru păstrarea și continuarea ei, Asociația Națională a Cooperării Meșteșugărești – UCECOM a inițiat și organizat, începând cu anul 1993, **Târgul Național de Artă Populară și Artizanat (TINAR)**, manifestare independentă a cooperării meșteșugărești, cu participare preponderentă a organizațiilor cooperatiste din sistem, producătoare de obiecte de artă populară și artizanat, reprezentative pentru toate genurile artei populare românești (covoare manuale, costume populare, țesături, cusături și broderii manuale, ceramică, confecții artizanale, artizanat din lemn și metal, împletituri din fibre vegetale etc.).

La acțiune au participat cu colecții de produse, anual, în medie cca 40 organizații cooperatiste și cca 10 firme producătoare din afara sistemului cooperării meșteșugărești. De menționat faptul că la cea de a VII-a ediție, respectiv în anul 1999, a participat ca invitat special cu stand reprezentativ de produse specifice „Federația Camerelor de Artizanat din Regatul Maroc”.

Anul acesta, Târgul Național de Artă Populară și Artizanat – TINAR, ajuns la cea de a X-a ediție, a fost organizat la Sala Mare a Palatului din București, în perioada 26-29 noiembrie 2002. Scopul principal al acțiunii l-a constituit promovarea pe plan național a celor mai reprezentative produse de artă populară și artizanat realizate de organizațiile cooperatiste din sistemul cooperării meșteșugărești. De asemenea, în cadrul manifestării au fost organizate și alte acțiuni, cum sunt:

- Prezentarea de modă – „Costumul popular și vestimentația modernă”;
- Simpozionul științific cu tema: „Costumul popular și lumea modernă – tradiție, originalitate și naturalețe într-o lume curată”.

Pe tot parcursul manifestării au avut loc demonstrații de meșteșuguri: cusut-brodă; țesut; olărit; pictat icoane.

La manifestare au participat cca 40 de producători de obiecte de artă populară și artizanat din sistemul cooperării meșteșugărești, precum și firme din afara sistemului.

INVITAȚIE LA EXPOZIȚIA „ETERNA REÎNTOARCERE”

Cea mai amplă expoziție în România, intitulată sugestiv „Eterna reîntoarcere”, a fost deschisă în Galeria Muzeului Literaturii Române, oferind admiratorilor operei și personalității lui **Mircea Eliade** șansa de a pătrunde în universul fascinant al bibliotecii marelui savant. În cele trei mari săli de la parter ale Muzeului Literaturii Române sunt expuse, în concepția grafică originală a lui Valeriu Giodăc, cărți, manuscrise, fotografii și documente care i-au aparținut lui Mircea Eliade.

Marele istoric al religiilor, pasionat om de bibliotecă, a cunoscut o teribilă dramă în decursul vieții sale – volumele de o valoare rară achiziționate în Anglia n-au mai putut fi recuperate niciodată, iar lipsa banilor l-a împins pur și simplu la un gest disperat, vânzându-și biblioteca de la Lisabona. Ca și cum pierderile acestea n-ar fi fost suficiente, în „Jurnalul” său Mircea Eliade descrie devastatorul incendiu (19 decembrie 1985), care i-a distrus fără milă cabinetul din Chicago, ultima sa bibliotecă, construită în cele trei decenii de profesorat universitar în America. Unica bibliotecă care a supraviețuit vicisitudinilor destinului, rămânând intactă, este cea din Paris, care, în 1996, a fost donată de soția sa, Christinel Institutului de Studii Orientale „Sergiu Al. George” din București.

Așadar, pentru prima dată publicul românesc poate vedea această colecție de bibliotecă, care dezvăluie „pe viu” orizontul inconfundabil și preocupările marelui savant, lucrările, adnotările și sublinierile făcute pe multe cărți, consemnate în

file, jumalele, memoriile și interviurile conturează concludent profilul cultural al marelui cărturar român. Toate aceste exponate, precum și prezența unor manuscrise și fotocopii de manuscrise, pe care autorul a intervenit în diverse faze de elaborare a impresionantelor sale opere, constituie o mărturie a vastului său laborator de creație. De asemenea, multe din dedicațiile consemnate pe nenumărate cărți către Lucian Blaga, Constantin Noica, Petru Comarnescu configurează o adevărată lume a relațiilor intelectuale și umane ale lui Mircea Eliade cu personalități remarcabile ale vieții culturale contemporane. Scrisorile adresate lui Lucian Blaga, Mircea Dan, Vasile Voiculescu, Camil Balthazar și lui Ion Chinezcu exprimă legăturile intime cu civilizația patriei sale, cu limba română, în care și-a scris întreaga operă beletristică.

„N-ași fi putut fi creator decât rămânând în lumea mea, care era... lumea limbii și culturii românești”, mărturisea Mircea Eliade, afirmație demonstrată într-un mod remarcabil de expoziția „Eterna reîntoarcere”, care pune în lumină imagini mai mult sau mai puțin cunoscute la noi ale prolificului creator, temerarului descoperitor al misterelor Indiei, originalului istoric al religiilor.

Merită întreaga noastră grațitudine inițiatorii acestui mare eveniment cultural, cei care au colaborat – Muzeul Literaturii Române, Institutul de Studii Orientale „Sergiu Al. George”, sprijiniți îndeaproape de Primăria Municipiului București, mai exact de Direcția pentru cultură.

Adela DEAC

TÂRGUL INTERNAȚIONAL GAUDEAMUS 2002 - Carte de învățătură

Editura Fundației România de Măine – o prezență remarcată

Ediția a 9-a a Târgului Internațional „Gaudeamus – Carte de învățătură” s-a desfășurat în Pavilionul central „Romexpo”, sub egida Societății Române de Radiodifuziune, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Tineretului și Sportului și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică. Sub toate raporturile, recenta ediție marchează o evoluție față de cele anterioare, iar această continuă ascendență explică faptul că Târgul Gaudeamus se află acum inclus în catalogul târgurilor internaționale de carte. Standurile au ocupat o suprafață de 3800 m.p., față de 3500 m.p. din anul trecut, numărul expozanților a crescut la 186, față

de cei 166 din 2001, iar evenimentele culturale specifice (lansări de carte, conferințe, dezbateri ș.a.) înregistrează și ele o creștere numerică și o diversificare tematică, pentru a căror calitate au militat deopotrivă cele circa 120 de edituri românești și străine, 19 instituții de învățământ, 13 agenții de difuzare, precum și centrele culturale, firmele multimedia, tipografiile prezente.

Într-un târg de carte de o asemenea amploare, explozia tipăriturilor dobândește imaginea ei reală, șocantă prin virtuțile și prin serviciile sale. În rândul celor dintâi se numără intensă circulație universală a cărții, numeroasele traduceri îndeosebi din culturile occidentale, dar și lucrări românești,

recuperări din spațiul cultural interbelic și demersuri moderne, pe cât de îndrăznețe, uneori pe atât de originale. Dintre serviciile acestei explozii editoriale surprind tendințele fragmentare, cu accent pus pe o lucrare și nu pe creația integrală a autorilor, lipsa inițierii în problematica specifică unei lucrări, epoci sau chiar culturi (unde sunt substanțialele studii introductive de altădată, care făceau din respectivele volume lucrări de amplă referință culturală?). De aici derivă preferința vizitatorilor avizați pentru cărțile de substanță, de sinteză, pentru cele care aspiră să influențeze destinul cititorului, al epocii sau chiar al unei culturi.

O PAGINĂ MEMORABILĂ ÎN ISTORIA GÂNDIRII NOASTRE FILOSOFICE

Fapt este că dacă unele lucrări de mai restrânsă semnificație își revendică acum valoarea din a fi fost lansate sub egida ediției a 9-a a Târgului Internațional „Gaudeamus”, prestigiul acestuia se întemeiază îndeosebi pe lansarea lucrărilor capitale, de referință pentru dezvoltarea întregii culturi românești. La loc de frunte, printre acestea, se situează **Tratat de ontologie, I, de Ion Tudosecu**, apărut la Editura Fundației România de Măine. Lansarea a avut loc în Sala de marmură a Pavilionului Romexpo, în prezența unei asistențe alcătuite din membri ai Academiei Române, profesori universitari, cercetători științifici. Adunarea a fost deschisă de Georgeta Mitran, directoarea Editurii Fundației România de Măine, care a făcut un scurt bilanț al celor zece ani de la întemeierea prestigioasei edituri universitare românești. Numai în acest an, la Editura Fundației România de Măine au apărut peste 200 de titluri, destinate îndeosebi pregătirii studenților Universității Spiru Haret, dar cu o difuzare mereu sporită și în alte instituții de învățământ superior. **Tratat de ontologie** al eminentului gânditor **Ion Tudosecu** însumează trei volume. Primul volum, a cărui lansare a avut loc, are ca generic **Ființă, Esență, Existență**. (Al doilea volum se află sub tipar, iar al treilea se află în curs de definitivare redacțională). Cum întreg acest demers filosofic se află limpede înfățișat în substanțialul *Cuvânt înainte* al primului volum, luările de cuvânt din cadrul lansării au condus îndeosebi la aprecieri de ansamblu, formulate deopotrivă pe seama structurii întregului tratat, a destinului creator al profesorului Ion Tudosecu, ca și a culturii filosofice românești, care primește prin această lucrare de referință europeană un nou titlu de noblete.

Primul care a luat cuvântul a fost prof. univ. dr. **Gheorghe Vlăduțescu**, vicepreședinte al Academiei Române. Domnia sa a remarcat, de la început, că profesorul Ion Tudosecu își încornează o viață de peste 40 de ani în învățământul filosofic cu o carte de referință, o carte care măsoară exact, nu doar pe el ca autor, dar și starea cultural-filosofică din România. În acest context a fost evocată starea de spirit care se manifesta la începutul anului 1990, când firile sceptice priveau moartea filosofiei, întrucât unii credeau că nu vor fi în stare să-și recapete sau să-și mai dezvolte dispozițiile filosofice. Din fericire, aceștia s-au înșelat, uitând că filosofii noștri s-au pregătit temeinic anterior, au citit, iar când le lipseau cărțile, au știut să suplinească un asemenea deficit recreând ceea ce nu puteau cunoaște din sursă directă, ascuțindu-și gândirea printr-o bună speculație. Această carte a profesorului Ion Tudosecu a fost scrisă în anii din urmă, dar ea este rezultatul întreg acestui proces, rezultatul multor ani de cercetare și de reflecție asupra părții celei mai complicate din filosofie, care este ontologia. Filosofia se definește tocmai prin acest nucleu al ontologiei – a precizat vorbitorul. Astfel încât a face azi ontologie înseamnă a te fixa în zona cea mai tare, cea mai complicată a filosofiei. Pentru că, dacă e mai ușor să te lupți cu autori de început, este foarte greu să te măsoari cu filosofi care te „terorizează”, în sens bun, prin rigoare, autenticitate și

profunzime. Filosofia marilor creatori este una de verificare, dar și de eliminare. Dacă nu reușești să te strecoari prin acest extraordinar labirint, ai și ieșit din spațiul ei. Un merit de principiu al tratatului lansat astăzi este tocmai această reușită a sa, convertită într-o remarcabilă valoare instructivă. El este o reușită inițiere în filosofie. Orice dascăl știe că filosofia nu se predă pentru a fi învățată, ci pentru ca tinerii să fie inițiați în lectura lui Platon, de pildă. Pentru ca să li se propună o modalitate de lectură în acest sens. Asta și face

TRATAT DE ONTOLOGIE
Prof. univ. dr. **ION TUDOSECU**

profesorul Ion Tudosecu. El oferă modele de lectură și de reconstrucție filosofică. Îndeamnă pe fiecare cititor să ducă mai departe interpretarea și să-și construiască propriul punct de vedere. Filosoful este o nobilă provocare la gândirea filosofică. După ce citești această carte trebuie să-ți recitești și mai adânc pe Platon. Ea nu scutește de lectură, ci e un îndemn la filosofie. Din această perspectivă, cartea lui Ion Tudosecu este o incontestabilă reușită pentru care îl felicităm din toată inima. Mă îmbrășc puterea lui de a porni o asemenea întreprindere care e foarte grea. Dar cine nu riscă nu câștigă. Tudosecu a riscat mult și a câștigat și mai mult – a conchis academicianul Gheorghe Vlăduțescu.

În cuvântul său, prof. univ. dr. **Alexandru Boboc**, membru al Academiei Române, a felicitat mai întâi Editura Fundației România de Măine pentru producția sa de carte, remarcabilă sub raport cantitativ, dar și calitativ. Apoi a evocat perioada anilor '70 când profesorul Ion Tudosecu, alături de colegii săi de generație, s-a remarcat ca promotor al ideilor de dialog, de schimb de opinii, de confruntare științifică, grație

cărora manualul său de **Filosofie** a reușit să depășească formula inchiștată a materialismului dialectic și istoric. Exemplara ancorare în contemporaneitate a **Tratatului de ontologie**, autorul a exemplificat-o inclusiv prin faptul că informația pe care se întemeiază este la zi și de nivel european. A exemplificat-o și prin profundul spirit de evaluare al lucrării, în virtutea căruia resimțim că ceea ce suntem, suntem și ea beneficiari ai unei moșteniri filosofice. Apoi lucrarea studiază ontologia pe toate planurile esențiale – ființa, valorile ș.a. – ceea ce face ca demersul filosofic să devină sâmburele filosofiei, iar cartea ca atare să deschidă o amplă perspectivă, cu un exemplar caracter formativ, grație faptului că el se întemeiază pe valorile clasice ale filosofiei. Mă bucur de această realizare – a subliniat vorbitorul – și sunt sigur că autorul o va continua. Chiar de la acest prim volum, **Tratat de ontologie** al lui Ion Tudosecu se anunță a fi o pagină memorabilă în istoria gândirii noastre filosofice. Îl felicit pe colegul meu de generație pentru această mare realizare. Felicit, totodată, Fundația România de Măine pentru performanțele sale culturale și pentru calitatea învățământului de la Universitatea Spiru Haret.

În cuvântul său, prof. univ. dr. **Ion Tudosecu** a mulțumit Editurii Fundației România de Măine pentru posibilitatea ce i-a fost oferită de a se exprima. A mulțumit, de asemenea, celor doi colegi pentru aprecierile formulate asupra lucrării sale și pentru faptul că, de-a lungul anilor, au comunicat împreună mai mult decât au vorbit, înțelegându-se adesea în subtext. Iar o asemenea înțelegere a pledat și pentru revigorarea ontologiei. Autorul a vorbit apoi despre concepția și travaliul care stau la baza noului său lucrare, despre riscurile pe care și le asumă integral, dată fiind complexitatea și originalitatea proiectului ca atare, și a pledat, în final, pentru ideea de dialog în filosofie, între ale cărei însușiri stimulante se află și caracterul ei nonconformist.

Mihai IORDĂNESCU

UN SECOL ÎNTR-O CARTE

Purtând emblematic pe copertă imaginea-simbol a actului de la 1 Decembrie 1918 – Catedrala încoronării din Alba-Iulia, lucrarea remarcabilului istoric Ioan SCURTU, apărută în Editura Fundației România de Măine a fost prezentată de distinsul prof. univ. dr. Gheorghe ONIȘORU, decanul Facultății de Istorie a Universității Spiru Haret, în ambianța elevată a Târgului Internațional GAUDEAMUS – Carte de învățătură, dobândind o încălzire istorică, emoțională, aparte. O coincidență fericită a făcut ca momentul ales pentru lansare să aibă loc chiar în ajunul zilei naționale a poporului român – 1 Decembrie 2002, demersul acesta reprezentând un omagiu adus zilei de 1 Decembrie 1918, care a marcat încheierea procesului de formare a statului național unitar român, ca urmare a unirii Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu țara-mamă.

Remarcând privilegiul de anvergură intelectuală de a pătrunde în universul intim al elaborării acestei lucrări cu înaltă ținută academică, prof. univ. dr. Gheorghe ONIȘORU a subliniat curajul autorului de a merge cu abordarea evenimentelor specifice perioadei moderne – 1918 până în anul 2001. Evident, este dificil să tepești 100 de ani de istorie densă într-o singură lucrare. De aici și meritul pedagogului, profesorului care și-a cenzurat permanent, cu probitate profesională, tentația de a spune tot ce se știe, oprindu-se exact la ceea ce așteaptă studenții – exigențele programei analitice. Această extraordinară capacitate de sinteză are în spate o experiență substanțială, constituind obiectul preocupărilor științifice ale autorului de-a lungul mai multor ani, materializate în studii publicate în reviste de specialitate, în lucrări monografice, studii introductive la culgeri de documente, precum și alte materiale.

Structurată pe 11 teme majore, în conformitate cu configurația unui semestru universitar, lucrarea *Istoria contemporană a României* adună în paginile ei evenimente și fapte istorice, cifre relevante privind evoluția României, expuse fluent, într-o manieră deloc didactică, ci mai degrabă într-una incitantă, întrebările, nu retorice, pe care autorul și le pune constituind o adevărată provocare, cu atât mai mult cu cât răspunsurile rămân încă în „ceastă”. Mai ales în ceea ce privește evenimentele din decembrie 1989.

Să fi fost execuția singurului șef de stat socialist – N. Ceaușescu – o replică pentru sfidările la adresa Uniunii Sovietice și a Occidentului, să fi fost pedeapsă pentru achitarea integrală a datoriei externe (aprilie 1989), în care urmărea să împiedice orice amestec străin în treburile interne ale României? Să fi fost o lecție pentru toți cei care ar mai promova naționalismul ca politică de stat? Aceste întrebări, și multe altele, își vor afla răspunsul peste mulți ani, când principalii actori politici

din 1989 nu vor mai fi în viață, și când se vor deschide arhivele secrete din România, din Rusia, SUA, Franța etc. – opinează autorul.

Concepând și elaborând într-un asemenea mod această lucrare, prof. univ. dr. Ioan SCURTU a dovedit că are tăria de a merge până la 1990, de a se îndoi de unele aserțiuni, și de a comunica reflecțiile personale întemeiate pe laborioase studii și cercetări, spunând lucrurilor pe nume cu rigoare științifică, dar și cu o anumită nonșalanță, a remarcat prof. univ. dr. Gheorghe ONIȘORU. De altfel, mă onorează să constat că lucrarea este primul curs universitar care realizează o periodizare a epocilor lui Gh. Dej și N. Ceaușescu.

Mulțumind pentru participare și, mai ales, pentru cuvintele frumoase rostite, prof. univ. dr. Ioan SCURTU a mărturisit că este unul dintre cei care au contribuit la întemeierea Fundației România de Măine, participând efectiv la înființarea Facultății de Istorie. În această calitate m-am simțit obligat să contribuie la îmbunătățirea calității actului instructiv-educativ, publicând la prestigioasa Editură a Fundației România de Măine cinci cărți, toate fiind dedicate studenților și două culgeri de documente. Cartea care a fost lansată acum este o sinteză; un curs sui-generis, în sensul că am abordat probleme ample și contradictorii, realizând analize pe verticală, în profunzime; locul României în Europa în secolul XX, studii de caz – N. Titulescu și rolul său în afirmarea diplomației românești; 23 august 1944; 30 decembrie 1947, culminând cu controversatul an 1989. M-am încumetat să merg până la zi cu abordarea evenimentelor, întrucât și istoria zilelor noastre reprezintă istorie, o istorie trăită, ce-i drept.

La scara istoriei, un secol nu reprezintă foarte mult. Dar, în condițiile accelerării progresului tehnic, al micșorării distanțelor, ca urmare a utilizării intensive a mijloacelor de comunicație modernă, ale interconexiunilor și globalizării, un secol de istorie poate „imagazina” experiențe și realizări pentru care altădată era nevoie de sute și chiar mii de ani. Secolul al XX-lea a fost pentru români bogat în experiențe și realizări, dar și în înfrângeri și insuccese. În fond, România a mers, în tot acest secol în pas cu Europa, din care nu a încetat nici o clipă să facă parte. Dincolo de unele insatisfacții, rămâne faptul că România este un stat care, prin suprafață și numărul de locuitori, prin bogățiile sale materiale și spirituale, prin tradiția sa istorică, are certe perspective de a-și aduce propria contribuție la dezvoltarea generală a Europei și a lumii în secolul al XXI-lea.

M-am străduit să ofer o imagine cât mai exactă asupra faptelor și datelor istorice, pentru a veni, în acest fel, în sprijinul studenților să perceapă corect, nedistorționat sensul și semnificația acestora. – a mărturisit autorul acestei lucrări de referință.

Limba latină la locul cuvenit

În aceeași atmosferă de înaltă spiritualitate, iubirii de carte au participat la standul Editurii Fundației România de Măine la lansarea lucrării *Compendiu de limba latină*, vol. I, autori fiind conferențiarul universitar dr. Liviu FRANGA și lector universitar Mariana FRANGA. Apreciind acest demers ca pe un început pe drumul repunerii la locul cuvenit a limbii latine, prof. univ. dr. Gabriela CRETIA a subliniat tratarea acesteia sub raport sincron și diacronic.

În cuvântul său, prof. univ. dr. Mariana BALUȚĂ SCULTCY a remarcat contribuția autorilor la organizarea gramaticii în mod logic și didactic, în timp ce indicii înlesnesc consultarea mai ușoară a lucrării, conferind materialului și o bună sistematizare.

Decanul Facultății de Limba și Literatură Română, prof. univ. dr. Ion TOMA a accentuat asupra importanței limbii latine, pentru limba română, ca și pentru toate celelalte științe umaniste – limbile romanice, istorie, drept.

Mulțumind profesorilor care i-au format ca specialiști în domeniu, lector univ. dr. Mariana FRANGA a făcut un scurt istoric al elaborării acestei lucrări care depășește dimensiunile unui compendiu, pornind la început de la Note de curs, pe parcurs dobândind experiența muncii cu

studenții, imaginea nevoii unei expunerii cât mai clare, ceea ce a condus, în final, la cartea prezentată în acest cadru.

Întregind parcă aspectele laboratorului intim de creație, conf. univ. dr. Liviu FRANGA a vorbit despre concepția care stă la baza întregului volum, mulțumind conducerii Universității Spiru Haret, Editurii Fundației România de Măine pentru întreg sprijinul acordat în apariția acestei lucrări.

Ca un corolar al acestei prezentări, doamna Georgeta MITRAN a subliniat că Editura Fundației România de Măine promovează astfel de lucrări de mare utilitate, cu precădere pentru studenții Universității Spiru Haret, dar și pentru învățământul universitar în general, având permanent largi deschideri către exigențele calității actului instructiv-educativ, receptivitate față de onorarea lor.

UN DEBUT ÎN PAS CU TIMPUL: CARTE PE SUPOORT ELECTRONIC

În mod tradițional, în cadrul Târgului Internațional Gaudeamus – Carte de învățătură, prevalează lansările de carte apărute în Editura Fundației România de Măine. De data aceasta, însă, participanții au avut surpriza plăcută să asiste la prezentarea unuia dintre cele mai moderne mijloace de comunicare – cartea pe suport electronic.

Acest C.D. reprezintă prima apariție de acest gen la Editura Fundației România de Măine și conține probleme de analiză matematico-economică, partea teoretică apărând în două volume de

Matematici pentru economiști.

În acest cadru fast al competiției valorilor, prof. univ. dr. Dumitru DRĂGHIA a prezentat pe larg conținutul C.D.-ului și contribuția remarcabilă a celor doi autori la tratarea problemelor de matematică economică în ceea ce au ele specific, dar și la definirea formulor de dezlegare a lor.

La oportunitatea și utilitatea apariției acestui C.D. s-au referit chiar autorii lucrării pe suport electronic, prof. univ. dr. Rodica TRANDAFIR și prof. univ. dr. I. DUDA.

Felicitând autorii pentru un asemenea demers științific, doamna Georgeta MITRAN a promis că Editura Fundației România de Măine va continua promovarea acestei lucrări, prin lansarea ei în facultățile cu profil economic ale Universității Spiru Haret, ceea ce a onorat autorii.

Adela DEAC

La Televiziunea România de Măine

O evocare emoționantă a marelui

(Continuare din pag. 1)

Acad. RADU VOINEA

El a înființat Casa Corpului Didactic, Societatea Corpului Didactic Primar, Liga Învățământului. El arăta și un lucru foarte important: „Învățătorilor, pe lângă datoria firească de a instrui și educa pe elevi” – deci și instruire și educație – le revenea și „misiunea nobilă de a dezvolta asociațiile cooperatiste, de a ajuta fărănime să pună în valoare resurse economice, adeseori neglijate, precum creșterea vitelor, cultivarea pomilor fructiferi, legumicultura, de a combate alcoolismul și practicile medicale arhaice, pseudo-științifice și de a populariza regulile unei vieți civilizate”. Învățătorii trebuiau să se ocupe de cantine și de școlile de adulți, de bibliotecile populare sătești, să țină conferințe instructive în fața sâtenilor.

Acad. SOLOMON MARCUS

Spiru Haret mi se pare, prin excelență, un om în același timp al gândirii abstracte, de înaltă ținută, dar și al acțiunii eficiente. Din punctul de vedere al Istoriei Matematice, Spiru Haret împreună cu colegul său de generație, cu trei ani mai tânăr, David Emanuel, constituie generația fondatorilor și întemeietorilor Școlii românești de matematică, a învățământului românesc universitar de matematică; evident, proiectul lui Haret era mult mai ambițios, pentru că el avea în atenție întreaga școală românească, de toate gradele, în timp ce Emanuel s-a dedicat exclusiv învățământului matematic universitar. Aceasta este prima generație, *Generația Întemeietorilor*.

Dr. MAGDA STAVINSCHI

A fost un îndrăgostit al cerului încă de pe băncile școlii. Este interesant de spus că primul obiect ceresc care i-a atras atenția, poate nu numai lui, ci oricărui tânăr, a fost Luna. Încă de pe băncile liceului, Spiru Haret a încercat să studieze Luna, ca un astronom amator la acea vreme, și a scris câteva rânduri despre Lună ca obiect ceresc, dar, ca o recunoaștere internațională a meritelor lui științifice, primul nume românesc acordat unui obiect din Cosmos, mai exact unei formațiuni de pe Lună, a fost cel al lui Spiru Haret.

Prof.univ.dr. FLORIN DIACU

– prin telefon din Canada:

Sunt Florin Diacu, profesor de matematică la Universitatea din Victoria, din British Columbia și, de asemenea, Director al Institutului Pacific de Matematică. Aș dori să vă spun și eu câteva cuvinte despre Spiru Haret pe care, într-un anume sens îl urmez, în cercetările mele. Sunt un continuator al lui Spiru Haret, care a creat o Școală de Mecanică Cerească în România. În sensul că, după ce rezultatul lui a fost publicat și a făcut senzație, mulți români au pornit pe direcția cercetărilor de mecanică cerească. Și, deși mai mult de 100 de ani după ce Spiru Haret a publicat rezultatul său, eu am început să lucrez, am luat-o pe această cale. Este deja o tradiție în România în direcția mecanicii cerești. Momentul a fost foarte important pentru mine, adică știind și citind despre Spiru Haret, desigur decizia, până la urmă, în ce direcție o pornești în cercetare este afectivă, nu neapărat logică. Iar Spiru Haret a fost un model.

Acad. SOLOMON MARCUS

Nu vreau să intru în detalii biografice, care nu sunt toate semnificative, dar dacă urmărim cu atenție biografia sa, vom descoperi chiar în copilărie și în adolescență germele marelui Spiru Haret care avea să vină. Și anume, iată am să aduc în atenție câteva elemente: se spune, în biografia sa făcută de alți autori, că elevul său la Liceul Sf. Sava, la București, nu avea cărți. Și învăța după notițele luate direct după ceea ce se predă în clasă.

Această luare a notițelor a constituit pentru el un antrenament de gândire personală, care l-a condus la redactarea a două manuale, unul de algebră și altul de trigonometrie. Deci redactarea acestor manuale a avut loc în perioada sa de școlaritate la Liceul Sf. Sava și poate o să credeți că aceste manuale purtau pecetea stângăciilor și naivităților școlare?

Ei bine, nu. Aceste manuale au fost adoptate și au rămas în funcțiune multă vreme. Mi-am notat aici, de pildă, că Elementele sale de trigonometrie, publicate la 1873 (ediția a II-a în 1994), au servit ca

manuale de liceu până în 1928. Deci un manual redactat de *elevul* Spiru Haret.

Și să nu uităm că această Trigonometrie a lui Spiru Haret era în concurență cu o altă trigonometrie culeasă la noi, și anume Trigonometria lui Gheorghe Lazăr – care fusese redactată cu multă vreme în urmă, încă în prima jumătate a secolului XIX, dar care a fost publicată, redactată din nou de Traian Lalescu și publicată la începutul secolului al XX-lea.

De asemenea, tot elevul Spiru Haret traduce tratatul de astronomie a lui Quetelet, pe care l-a publicat „Junimea”. Ei bine, nu e greu să descoperim în această preocupare a elevului pe viitorul savant, care, prin teza sa de mecanică cerească de la Paris din 1878, a intrat în istoria științei și a intrat pur și simplu în istorie.

Acad. RADU VOINEA

Aș vrea să insist puțin asupra acestei teze. Era o problemă destul de delicată, anume aceea a stabilității sistemului nostru solar. Se pune, deci, problema dacă acest sistem solar, format din Soare și din planete, va funcționa continuu sau cândva se va destrăma, fie toate planetele unindu-se cu soarele, fie îndepărtându-se foarte mult de Soare. Deci o problemă de stabilitate. Cum apărea această problemă? Vedeți, conform legii lui Newton, soarele având o masă enormă și planetele având o masă neglijabilă față de a soarelui (aș vrea așa să vă spun, numai pentru curiozitatea dumneavoastră, că dacă Soarele l-am reprezenta printr-o sferă cu diametrul de doi metri, cam cât înălțimea unui om, Pământul ar trebui să-l imaginăm ca un bob de nisip; acesta este raportul de masă), ei bine, conform legii lui Newton, aceste planete ar urma să se miște pe niște elipse, Soarele sau mai bine zis centrul Soarelui ocupând unul din focare. Dar forțe de atracție nu există numai între planete și Soare; există și între două planete. Forțele acestea sunt însă foarte mici. Foarte mici pentru că, așa cum am văzut, masele planetelor sunt foarte mici. Dar aceste forțe foarte mici produc perturbații. Adică traiectoriile pe care le descriu planetele în jurul Soarelui nu sunt elipse perfecte, ci puțin perturbate. Întrebarea este dacă aceste perturbații, care se știe că sunt foarte mici, într-un interval de timp foarte, foarte lung, nu cumva ar putea să destabilizeze acest sistem. Această problemă fusese atacată de matematicieni celebri, înaintea lui Spiru Haret.

Prof.univ.dr. FLORIN DIACU

– prin telefon

Primul care și-a pus această întrebare, a stabilității, a fost Newton, care nu a atacat-o în mod direct, cu instrumente matematice; el considera că Sistemul Solar nu poate fi stabil decât dacă o forță divină intervine asupra lui. Deci gravitația singură nu poate stabili Sistemul Solar. În 1773, Laplace a luat o primă aproximație a problemei și a arătat că în acea primă aproximație avem, într-adevăr, stabilitate. Lagrange, în 1774 și 1776, în două lucrări, a arătat că avem stabilitate chiar și în a doua aproximație. Și lumea matematică începuse să creadă că Sistemul solar este stabil. În 1808, Poisson a mers până la a treia aproximație, însă a făcut o greșeală și greșeala respectivă l-a condus la concluzia că tot stabilitate există și în această a treia aproximație. Dar aici a intervenit Spiru Haret, care, bazându-și rezultatele pe lucrări anterioare lui, publicate în 1841 și 1876, a arătat că la această cea de a treia aproximație apar așa numiți „termeni secundari” care ar putea implica instabilitatea Sistemului Solar. Deci, cu alte cuvinte, el n-a spus că sistemul este instabil, cum greșit se crede, ci a arătat că Sistemul Solar s-ar putea să fie instabil. De fapt, nici până în ziua de astăzi nu știm exact dacă este sau nu este instabil. Este o problemă foarte dificilă, la care mulți s-au gândit și la care se mai lucrează încă, cu metodele noi pe care le avem astăzi, cu metode calitative și metode numerice, însă un răspuns exact nu avem la această întrebare. Dar ce este interesant, este că *metoda pe care Spiru Haret a folosit-o* a arătat, de fapt, că o anumită direcție a dezvoltării matematice, aceea a metodelor cantitative este foarte limitată și de la Spiru Haret încoace, matematicieni, cum ar fi Henri Poincaré, au pornit pe o totu altă direcție, direcția metodelor calitative pe care le-am pomenit mai înainte și care s-au dezvoltat extraordinar de mult în ultimul timp. Pe lângă aceasta, demonstrația lui a creat, în momentul respectiv, o senzație atât de mare încât chiar ziarele obișnuite aveau pe prima pagină rezultatul lui Spiru Haret, un eveniment de care n-am auzit în lumea contemporană, să se mai întâmple. De fapt,

Spiru Haret

poate o singură dată am mai auzit: eram la Paris, în 1994, și pe prima pagină a ziarului s-au anunțat medaliații unui echivalent al Premiului Nobel pentru matematică de la Conferința care se ținuse în acel an la Zürich. De atunci n-am văzut nume de matematicieni menționate pe prima pagină ale ziarelor.

Acad. RADU VOINEA

Aș vrea, în paranteză, să spun că până la acea dată, mai exact până în 1881, cu un an puțin mai înainte, exista la noi în țară părerea că nu poți deveni inginer decât dacă faci studii în străinătate. Și din cauza aceasta fuseseră și niște greve studențești la Școala Națională de Poduri și Șosele, pentru că studenților la intrarea în școală li se promisese că vor ieși ingineri și ei, de fapt, ieșeau un fel de conductor tehnici – ca să mă exprim în limbajul de astăzi. Gheorghe Duca a fost cel care, introducând un regim aproape militar, în care și studenții din București erau interni, aveau regim de internat, cu o disciplină de fier, a reușit să facă o școală care nu

numai că a dat gradul de inginer, dar care aprecia și diplomele obținute în străinătate cu titlul de inginer, dacă, în sfârșit, sunt acceptabile sau nu, pentru țara noastră.

Ei bine, Gheorghe Duca a pornit de la un principiu foarte simplu: ca să fac o școală bună îmi trebuie profesori buni și studenți buni. De aceea, având în vedere că nivelul matematicilor în liceu era scăzut, a introdus un an preparator. Nu erau bani pentru acest an. Nu-i nimic! Gheorghe Duca, împreună cu profesori, colegi de la Școala Națională de Poduri și Șosele, pe gratis, au predat matematicile în acest prim an. Și-au adus în felul acesta pe elevii acestei Școli de poduri și șosele, la același nivel, indiferent de pregătirea lor anterioară.

La un an după această înființare, deci în 1882, el a adus doi mari profesori de matematică și anume unul dintre ei – Spiru Haret, altul – David Emanuel. Ei bine, în felul acesta nivelul Școlii Naționale de Poduri și Șosele s-a ridicat substanțial și Gheorghe Duca și-a văzut visul cu ochii în sensul că tinerii „pregătiți aici erau de nivel comparabil cu al altora, care veniseră pregătiți din străinătate. E foarte important acest lucru”

– scrie Gh. Duca la un moment dat – „am reușit, în fine, să avem 15 absolvenți; am fi putut ușor să avem 50 de absolvenți, dar ne-am gândit să pregătim numai absolvenți foarte buni. Pentru că nimic nu e mai periculos decât un absolvent care nu știe și nu-și dă seama că nu știe... Că unul care nu știe și își dă seama că nu știe, atunci când va avea o problemă, va întreba, se va informa, pe când unul care crede că știe poate să producă pagube uriașe”.

În 1907, când se împlineau 25 de ani de când Spiru Haret, împreună cu David Emanuel fuseseră angajați ca profesori la Școala Națională de Poduri și Șosele, a avut loc o sărbătorire a lor și prof. Gh. Țițeica, celebrul matematician, în cuvântarea pe care a ținut-o cu acest prilej, evocă un moment în care Spiru Haret, fiind ministru într-un guvern liberal, trebuia la ora 9 să se prezinte la Palat, împreună bineînțeles cu toți membrii Guvernului, pentru a depune Jurământul. Dar el a arătat că la ora 9 aude cursa la Universitate și regele Carol I, apreciind importanța învățământului universitar, a amânat ora depunerii jurământului de la 9 la 11. Este poate, un detaliu, dar un detaliu care spune multe în ceea ce privește modul cum era apreciat învățământul nostru.

Dr. MAGDA STAVINSCHI

Reîntors în țară, Spiru Haret va ocupa o catedră de matematică, deci la Facultatea de Științe a vremii dar, ca și ceilalți doi colegi ai săi întru ale Astronomiei, e vorba despre Nicolae Coculescu și Constantin Gogu, constată că, iată, s-au întors în România, dar nu au unde să-și continue cercetările. În felul acesta, prima lui preocupare, în momentul când devine chiar ministru al Instrucțiunii Publice, este de a sprijini fondarea unui Observator Astronomic.

Înțelegând rolul deosebit al Astronomiei, ca ministru al învățământului a avut ideea de a abona toate școlile din România acelei vremi la o revistă care era inițiată la începutul secolului XX – „Orion”. Deci iată că el tocmai s-a gândit că o informare foarte corectă asupra cerului nu poate ajuta să ne înțelegem mai bine destinul. La 1 aprilie 1908, ca ministru, își pune semnătura pe decretul de înființare a Observatorului în care ne aflăm noi astăzi, deci pe Decretul de înființare a primului Institut de Cercetare a Cosmosului – din România. În acel moment, el hotărăște, împreună cu conducerea învățământului din vremea respectivă, ca prim director al acestui tânăr observator să fie numit Nicolae Coculescu, coleg de doctorat ceva mai tânăr.

Împreună iau măsurile de bună funcționare a acestui Observator, în așa fel încât în 1910 deja clădirea Observatorului este construită; ea a fost construită sub îndrumarea și sub supravegherea unui arhitect belgian – de fapt, cei care au călătorit prin lume sunt surprinși să vadă aceeași cupolă și la Bruxelles. Deci iată o realizare cu totul deosebită, dar amândoi au avut o gândire extrem de pragmatică: s-au gândit că nu suntem de un popor atât de bogat încât să ne permitem să luăm lucruri ieftine ci, dimpotrivă, au comandat la vremea aceea cele mai scumpe, cele mai performante instrumente ale vremii. Este vorba despre marea lunetă ecuatorială, la care se fac observații și astăzi și cu ajutorul căreia se va participa la o primă Campanie internațională, care va urma anul acesta, asupra observării fenomenelor mutuale ale sateliților lui Jupiter, dar și despre un alt instrument remarcabil – luneta meridiană. Deci iată că au comandat instrumente care au putut să funcționeze cel puțin încă un secol. Aceasta este o performanță care ar trebui să dea de gândit celor care cheltuie astăzi bani mai mult sau mai puțin bine dirijați.

Tot el, împreună cu Coculescu și cu alți profesori de astronomie s-au gândit că învățământul astronomic trebuie să cunoască o dezvoltare deosebită și în felul acesta au realizat și planul pentru doctorate în astronomie, de data aceasta în țară, nu cum își făcuseră ei în străinătate, ne-neglijând și rolul colaborării internaționale de care astronomia a beneficiat permanent, chiar și în perioada totalitarismului când, într-adevăr, în condiții extrem de grele, noi totuși trebuia să trimitem datele noastre, informațiile, în lume, pentru că, așa cum se știe, nu se mai poate observa Universul de pe propria noastră planetă, de pe un corp ceresc, darmită dintr-un singur punct al globului. În felul acesta, deci, învățământul astronomic s-a pus pe picioare.

Acad. RADU VOINEA

Și acum câteva cuvinte și despre Reforma lui. Datorită meritelor sale a urcat pe o serie de trepte în domeniul

învățământului: ca inspector, inspector general și chiar secretar general al Ministerului învățământului sau educației, cum i-am putea spune astăzi. Ei bine, el, în calitate de secretar general, a elaborat o lege, un proiect de lege, de reformă a învățământului. Din păcate, însă, acest proiect de lege a căzut, adică n-a fost votat de Parlament. Curând guvernul din care făcea parte și-a încheiat perioada și, la noile alegeri, el, înscriindu-se în Partidul liberal, a fost numit chiar ministru al învățământului. A reluat toată această idee, a acestei Reforme, de data aceasta cu mult succes. Ce prevedea, în esență, această Reformă? Până la el, liceele erau de două feluri: licee așa zise „clasice”, în care baza erau limbile latină, greacă sau literatura în general, și licee „reale”, mai puțin. El a făcut un singur liceu, cu două secții: secția zisă „clasică” și secția „științifică”. Și în felul acesta a reușit să pregătească o serie întreagă de elevi de liceu care să aibă un acces mai ușor în Politehnică, în facultățile științifice, la Medicină, în alte locuri, în care, în principal, se cereau cunoștințe științifice. Sigur, sunt și o serie întreagă de alte prevederi ale acestei legi. Iată, de exemplu, am să citez câteva: se prevedea o apropiere, ca nivel de pregătire, a liceelor de fete de cele de băieți. Liceele de fete aveau un alt regim, în sfârșit era *teoria* că „femeile au nevoie de o cultură generală, dar nu cine știe ce”. Ei, el a fost cel care le-a apropiat din acest punct de vedere. Directorii de școli erau investiți cu autoritate, pentru a controla activitatea profesorilor; în fiecare clasă se institua un profesor diriginte; universitățile nu aveau numai rol didactic, ci și obligația de a efectua cercetare științifică. Iată niște lucruri care au fost introduse prin această lege. S-a instituit titlul științific de „docent”, care se obținea pe baza unui examen de abilitate, în care trebuia prezentată o lucrare științifică originală, după care docenții puteau fi numiți profesori-agregaj, pe posturile vacante, pe baza recomandării facultății. Ei, în 1899, proiectul acesta de reformă a învățământului a fost votat de Adunarea Deputaților cu 104 voturi, din 114, și de Senat – în unanimitate. Această reformă a rămas în istoria școlii românești sub numele de „Reforma lui Spiru Haret”.

Spiru Haret a urmărit să facă o școală națională, adică o școală pentru popor, nu o școală pentru elite. Și asta este iarăși un lucru foarte important, să li se predea elevilor, și din școala generală și din licee, cunoștințele într-o formă frumoasă, într-o formă accesibilă.

Nu știu dacă se cunoaște faptul că Spiru Haret s-a adresat, în acest sens, lui Alexandru Vlahuță, care a scris „România pitorească”. Aceasta ca o completare la manualul de geografie. Nu știu dacă se știe că Spiru Haret s-a adresat lui George Coșbuc, rugându-l să scrie o carte de istorie și a apărut „Povestea unei coroane de oțel”. Demersul a fost făcut tocmai pentru ca toate cunoștințele de geografie – mai înainte – și cele de istorie să fie ușor accesibile, să fie plăcute, să contribuie la dezvoltarea sentimentului patriotic.

Acad. SOLOMON MARCUS

Dacă îl citim cu atenție pe Spiru Haret, observăm că nici vorbă ca el să fi crezut că societatea se reduce la mecanică. Aici e vorba de altceva și cred că o lectură contemporană a acestei cărți trebuie să fie una în care „Mecanica socială” să fie privită ca o metaforă. Dar nu o metaforă în sensul acesta în care învățăm la școală, metafora în sensul retoricii clasice, un mod de a înfrumuseța discursul, de a spune mai frumos ceea ce putem să spunem și altfel, dar mai puțin frumos. Nu. E vorba de ceea ce se cheamă azi în Teoria Metaforei – o metaforă „diaforică”. Este ceea ce reprezintă metafora creatoare, metafora cognitivă, pe care, de altfel, o intuise și Lucian Blaga în studiile sale despre metaforă. Și anume, când spunem „mecanica socială” să nu vă închipuiți că Spiru Haret era atât de naiv încât să creadă că există, într-adevăr, așa ceva, o mecanică socială. Această sintagmă nu trebuie luată în sensul propriu al cuvintelor respective. Este vorba de un proiect aici. Un proiect care funcționează ca o ipoteză. Și care se testează mereu și se modifică în funcție de aceste testări, și dacă vreți, este vorba de ceea ce numim astăzi un „modul cognitiv”.

A consemnat
Eugenia GROSU POPESCU

Spiru Haret: „În starea normală, repetenții ar trebui să fie o excepție în fiecare clasă; când ei devin regulă, este dovadă pipăită că școala merge rău de tot.”

Spiru Haret: „Politica cea bună înalță pe om și pune în mișcare toate însușirile lui cele bune; politicianismul îl înjosește și-l degradează.”

Spiru Haret: „Universitățile să nu fie numai niște școli superioare, un fel de continuare a liceului, ci niște vaste centre de cultură în cari să se găsească mijlocul de a se manifesta întreaga mișcare culturală a țării, în ce are ea mai bun și mai înalt.”

SOCIETATEA SUB LUPĂ

GLOBALIZAREA

și problema logicelor paralele

Prof.univ.dr. Nicolae RADU
Lector univ.dr. Cristian POMOHACI

Globalizarea este efectul unei revoluții tehnologice noi, care a început în anii '50-'60 și care se continuă și azi. Și se vor continua multă vreme de aici înainte. Că este vorba de o revoluție tehnologică nouă nu încapă nici o îndoială. Internetul, televiziunea (inclusiv prin cablu sau antenă), telefoanele mobile, casetele etc. sunt produse tehnologice noi și în continuu progres (doar radioul este ceva mai vechi, dar și el a progresat rapid în ultimele decenii ale sec. XX). Ar trebui adăugate, deoarece au legătură cu globalizarea, și alte elemente: producerea de noi materii prime deosebite de elaborate tehnologic (inclusiv din materiale plastice), serviciile de producție, biotehnologia, nanotehnica etc.

Pe baza tehnologică amintită a devenit posibilă definirea globalizării și ca schimb rapid de informație („în real”), schimb de bunuri, servicii, la scara întregului glob etc.

Fenomenul globalizării este deosebit de alert, fiind perceput adesea ca un fel de val sau de uragan, care năvălește asupra întregului glob, pornind din diferite puncte, în primul rând din SUA și se extinde până la nivelul unificării tendințelor, formând un fel de noospheră informațională, care transformă societățile întâlnite în cale în „societăți ale cunoașterii”, sistemele școlare în „vârful de lance” ale dezvoltării, iar capacitatea de a crea la nivel tehnicii de vârf devine noul criteriu al aprecierii dezvoltării unei anumite țări sau culturi.

Înțelegerea globalizării ca un fenomen de comunicare cu caracteristici noi este corectă, dar unilaterală, deoarece ignoră suportul tehnologic care o permite. Imediat ce este luat în calcul acest suport observăm ușor că, de fapt, el a generat globalizarea, el este fenomenul primar și originar, comunicarea rapidă fiind o consecință și ea supusă unei rapide evoluții.

Abordată astfel problema, suntem obligați să vorbim despre revoluțiile tehnologice generate și de gradul de globalizare pe care l-au generat. Și mai general, despre raportul dintre tehnologie și cultură. Noua perspectivă a fost deschisă deplin de Peter F. Drucker, încă în 1972, în studiul „Prima revoluție tehnologică și lecțiile sale”. După el, schimbările tehnologice produse în vremea noastră nu sunt nici mai importante și nici mai impresionante decât cele produse de prima mare revoluție tehnologică, apărută în istoria omenirii cu mii de ani înainte, o dată cu irigațiile mari civilizării ale lumii, bazate pe irigații (în Mesopotamia, Egipt, pe Valea Nilului, și în China). Nici o schimbare petrecută de atunci încoaie în istoria societății omenestii nu a revoluționat atât de profund istoria omenirii. Civilizațiile bazate pe irigații constituie, de fapt, începutul istoriei și una din cele mai importante epoci de progres tehnologic, cu consecințe esențiale în sfera socială și umană. De fapt, instituțiile sociale și politice au fost create atunci (primele forme de guvernare, orașele, armata, școala etc.).

Problema ridicată de Peter F. Drucker nu este deloc de amănunt, mulți alți gânditori și-au pus-o. Dintre cei mai apropiați de noi, menționăm pe Robert Heilbroner cu studiul său „Fac mașinile istoria?”, Lewis Mumford, cu studiul „Tehnică autoritară și tehnică democratică” (apare ideea că până și tipul de guvernare este determinat tehnologic). Marx, pentru a ne referi la unul din fondatorii economiei clasice, considera „unealta” ca elementul primar și revoluționar al dezvoltării, care nu a ezitat să afirme că „moara de foc” a dat civilizația specifică epocii industriale.

Este esențială înțelegerea mai adâncă a relației dintre tehnică și cultură, căci mașinile, după expresia lui Heilbroner, fac cu adevărat istoria. Dar

nu fac toată istoria. Culturile își au contribuția lor esențială în această privință și o serie de alți gânditori, mai noi sau mai vechi, au dreptatea lor, care trebuie și ea subliniată pentru a depăși înțelesul, *mai mult emoțional*, al conceptului actual al globalizării. Iată câteva din tezele esențiale ale culturologilor: evoluția religioasă din sec. XVI a dus la apariția unor atitudini și valori noi, care au constituit premisa fundamentală a dezvoltării capitalismului, a industrialismului în general (Max Weber), tehnica nu poate prinde teren în anumite societăți din pricina că i se opun valori ostile (McClelland), cultura a fost cea care a domesticit capitalismul englez, cu prețul frânării dezvoltării tehnologice (M. Wiener) etc.

Colaborarea și conflictul dintre tehnică și cultură sunt realități mai vechi și mai noi ale lumii. Cum putem trece peste faptul că, la sfârșitul secolului XX, în unele țări, era pedepsită grav știința de carte (Cambodgia lui Pol Pot), că alte țări (și nu puține) au interzis și interzic contactul cu televizorul sau internetul, că, chiar țări care se considerau în fruntea progresului tehnic (fosta URSS și celelalte țări comuniste) au condamnat brutal cibernetica, genetica etc. multă vreme.

În spiritul celor prezentate mai sus, nu putem ocoli ideea că globalizarea (ne referim la fundamentalul ei tehnologic) întâmpină același tip de dificultăți azi, ca și cele realizate de epoca industrială.

A doua idee, care trebuie și ea acceptată, se referă la faptul că există etape specifice de legare a tehnologiilor de cultură și oameni. Pentru epoca industrială acestea au fost: 1. evoluții paralele (ignorarea reciprocă); 2. penetrarea superficială, marginală a culturilor; 3. eforturi materiale și educative de ușurarea adaptării oamenilor și culturilor la exigențele noilor tehnologii; 4. destrămarea vechilor culturi (în diferite măsuri); 5. ruperea oamenilor și culturilor de tehnologii

epocii parcurse (cazul epocii industriale) și începutul adaptării la o nouă tehnologie.

A patra idee se referă la faptul că, în trecut, dar și azi, diferitele culturi se adaptează în ritmuri foarte diferite la progresul tehnologic și, din acest motiv, toată țările performante se modifică iarăși, ca și în trecut.

A cincea idee vizează faptul că diferite faze ale evoluției contactului dintre tehnologie și oameni coexistă (în diferite măsuri), până și în cele mai evoluate țări „straturile de adaptare” coexistă (la fel muncile manuale sau cu unelte primitive nu au dispărut).

Tehnologiile postcapitaliste respectă și ele aceste momente cel puțin până acum. Au existat globalizări succesive în istorie și cea actuală este doar ultima dintre ele. Cu specificul ei, firește. Este mai alertă și mai radicală. Se impune agresiv până și celor mai retrograde societăți etc. Dar globalizarea actuală rămâne un fapt determinat tehnologic, care determină, la rândul ei, consecințe deosebite și mai profunde decât cele anterioare.

Câteva erori sunt de luat în atenție, când se vorbește de globalizare: nu este vorba de un fenomen nou; logica ei este deosebită de cea a culturilor pe care le penetrează; nu este un fenomen primar (cel tehnologic este primar); al secundar; fiecare inovație tehnologică mai importantă a schițat intenții de globalizare în diferite momente istorice și în diferite puncte ale globului; toate globalizările au fost parțiale și au lăsat în urma lor ceva important pentru istoria omenirii: mai rar în sfera tehnologică și mai durabil în cea spirituală, atunci când a fost atinsă sfera valorilor general umane, care condiționează chiar existența societății omenestii la un anumit nivel de dezvoltare; viziunea exclusiv economică asupra globalizării este unilaterală și tinde să substituie efectul (globalizarea) cauzei (progresul tehnologic în diferite domenii, mai ales în comunicare și informatizare).

Cea mai generală concluzie ar fi aceea că globalizarea „acoperă” realitatea unor „logici paralele” a dezvoltării tehnologice, a evoluției societăților, a mecanismelor economice etc. Aceste „logici paralele” vin inevitabil în contact și sunt presupuse de orice tip de globalizare, de unde și interesul major pentru cercetarea modului în care ele se îmbină concret în societățile contemporane. Cum am putea interveni în societatea românească de azi, fără a avea în vedere aceste „logici paralele” și modul în care ele se întrepătrund? Ar fi în numai o intervenție necalificată, ci și una în orb. Riscul? Societățile și culturile se pot integra și negativi, sau cu întârziere în procesul de globalizare, cu consecințe dramatice pentru evoluția lor.

Studentii sportivi ai Universității Spiru Haret victorioși la Festivalul Studenților din România „UNIFEST”

Lector univ.dr. Claudiu TEUȘDEA

Înălta pregătire teoretică și practică, vocația competițională a studenților de la Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret au dobândit o nouă confirmare cu prilejul Festivalului Studenților din România – „Unifest – 2002”. Aflat la a doua ediție, anul acesta festivalul, care s-a desfășurat în perioada 4-10 noiembrie 2002, fiind organizat sub patronajul primului-ministru, domnul Adrian Năstase, a cuprins domeniile culturale și sportive, și a angrenat în întrecerile, concursurile și competițiile care au avut loc în București marea majoritate a instituțiilor de învățământ superior de stat și particular acreditate.

Printre câștigătorii trofeelor mult râvnite, puse în joc de organizatori, se află și următorii studenți ai Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret: – Locul I la tenis de câmp – studentul anului III – Stoian Mihai

– Locul I la tenis de masă – studentul anului II – Kun Csaba

– Locul II la tenis de masă – studentul anului II – Kun Atilla

– Locul III – echipa de baschet masculin a Universității Spiru Haret.

Felicitându-i pe cei ce au cucerit aceste trofee, felicităm, totodată, pe toți studenții care au luat parte la aceste manifestări, dovedind spirit competițional și o bună pregătire cultural-sportivă.

Învățământul la distanță la Universitatea Spiru Haret

Organizarea și funcționarea învățământului la distanță se sprijină pe conținutul HG nr. 1011 din 8 octombrie 2001, corelat cu alte prevederi legislative în domeniul învățământului (Legea învățământului, HG nr. 410/25 aprilie 2002 privind structurile și specializările universitare acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu din instituțiile de învățământ superior, Constituția României ș.a.).

Respectând întru totul prevederile documentelor amintite, în cadrul Universității Spiru Haret s-au afirmat, o dată cu începutul noului an universitar 2002-2003, preocupări concrete, cu conținut metodologic și calitativ pentru a operaționaliza această formă modernă de studiu la standarde care să răspundă cerințelor naționale de competitivitate în domeniu – însă și la nivel internațional, mondial – datorită infrastructurii de excepție deținută (spații de învățământ în proprietate, postul propriu de televiziune prin satelit tvRM, rețeaua de Internet, inclusiv prin fibră optică, tipografie proprie modernă, ultraperformantă ș.a.).

Învățământul la distanță este o formă flexibilă de pregătire superioară, prin care se asigură posibilitatea de formare inițială de perfecționare sau de conversie profesională a unor largi categorii de cetățeni.

În context, programele de pregătire au componente dominante, precum:

- se utilizează resurse specifice de învățământ informatizat;
- sunt folosite sisteme de comunicație la distanță;
- se apelează preponderent la sistemele de autoinstruire și autoevaluare;
- este instituit sistemul tutorial.

Modalități de utilizare eficientă a resurselor specifice de învățământ informatizat

În principal, este necesar să fie utilizat computerul.

A acțiunile și sarcinile pe care trebuie, în context, să și le asume cei implicați în învățământul la distanță sunt:

• Cadrele didactice universitare

– Fiecare cadru didactic universitar, de la preparator la profesor universitar este necesar să aibă cunoștințe minime, de bază privind utilizarea computerelor și a rețelei Internet. Departamentul pentru ID al universității organizează, grupat sau individual, asistență de perfecționare, pentru inițiere și actualizare a cunoștințelor de utilizare a tehnicii de informatizare în domeniu, cadrele didactice ale universității având acces operativ și gratuit la acest serviciu.

– La sediul fiecărei facultăți (specialități) sunt asigurate legăturile necesare ale computerelor din dotare la rețeaua Internet, 24 de ore din 24. Conectarea la Internet este asigurată și la fiecare secretariat în parte, respectiv la persoana de la secretariatul ID.

– Secretariatul și conducerea facultății, respectiv, responsabilul ID (de regulă, prodecanul) au obligația de a accesa zilnic paginile de pe site-ul Universității Spiru Haret la adresa www.spiruharet.ro, consultând

avizierul electronic virtual, biblioteca virtuală, citind toate mesajele studenților pentru care se organizează elaborarea și transmiterea operativă a răspunsurilor corespunzătoare, de regulă, în aceeași zi.

– Conducerea facultății, respectiv coordonatorii de disciplină pot introduce pe rețeaua de Internet anunțuri oficiale sau de natură lucrativă didactică destinate studenților. Periodic, se vor schimba testele de autoevaluare la fiecare disciplină, fiind inserate răspunsurile decalate în timp (1-2 săptămâni)

(user name), respectiv citind pe ecran cu atenție modul în care se creează un cuvânt-cheie (password) utilizat corelat (concomitent) pentru intrarea în biblioteca virtuală.

De regulă, studenții ID au acces rezervat numai la facultatea (specializarea) la care sunt admisi și immatriculati, iar cadrele didactice pot naviga în întreaga bibliotecă virtuală.

La cerere, studenților li se poate sigura extinderea posibilității de navigare în spațiul virtual universitar și la resursele aferente altor facultăți (specializări).

Structuri specifice, concepte noi

Prof. univ. dr. ing. Ioan GĂF-DEAC,
director General al Departamentului ID,
Universitatea Spiru Haret

pentru ca studenții ID să poată studia și identifica soluții de răspuns, asupra cărora să se pronunțe prin autoevaluare.

– În mod obligatoriu, la fiecare disciplină de studiu în biblioteca virtuală sunt inserate Notele de curs în formă ID care cuprind:

- 15-35 până la 40-50 pagini de note de curs;
- bibliografia obligatorie, suplimentară și facultativă;
- testul (testele) de autoevaluare;
- alte resurse de disciplină (referate, recenzii, lucrări științifice, publicații, reviste, adrese de pagini web-site cu tematică legată de conținutul disciplinei de studiu ș.a.).

Prodecanul responsabil ID la nivelul fiecărei facultăți (specializări) răspunde de asigurarea în totalitate și la timp a elaborării acestor resurse de către coordonatorii de discipline, respectiv, de amplarea materialului didactic în biblioteca virtuală, concomitent cu actualizarea periodică a acestuia.

Este util ca această problematică să fie dezvoltată și realizată practic prin responsabilizare la nivelul cadrelor și a consiliului facultății.

• Un statut adecvat studenților ID

Evident, studenții ID pot avea în dotarea proprie un computer cu modem conectat la rețeaua Internet sau pot apela la orice altă formulă de consultare a paginilor web ale Universității Spiru Haret.

Accesarea paginilor web ale universității se realizează la adresa www.spiruharet.ro, folosind în continuare codul numeric personal

De altfel, studenții pot scrie electronic mesaje către conducerea facultății, respectiv, către coordonatorul de disciplină sau secretariat, punând întrebări de consultare pentru înțelegerea conținutului cursului, sau interesându-se de propria situație școlară. Este recomandabil ca întrebările de metodica a învățământului la distanță și cele referitoare la măsurile organizatorice de studiu să fie adresate tutorelui, respectiv responsabililor ID la nivel de facultate (specializare) care sunt obligați să răspundă afirmativ tuturor solicitărilor din partea studenților.

Este bine de precizat faptul că studenții trebuie să parcurgă conținutul notelor de curs din Biblioteca virtuală, însă se precizează că nu este îndeajuns doar acest demers, deoarece ei sunt obligați să depună efort de căutare a tuturor resurselor necesare întregirii conținutului tematic al disciplinei respective (consultarea manualelor recomandate la bibliografia obligatorie, rezolvarea testelor de autoevaluare, parcurgerea și a altor resurse precum reviste, publicații, ziare ș.a., întocmirea de referate, participarea la teme de control și consultații, vizionarea programelor didactice ale postului de televiziune (tvRM)).

Totodată, studenții se pot consulta electronic (e-mail) între ei (cu colegii din grupele virtuale de studiu), transmijându-și reciproc materiale de studiu, probleme, rezolvări, dialogând, comentând. Acest proces de interacțiune slujește îmbogățirii cunoștințelor și a fixării elementelor de conținut de curs.

a tutorilor, răspunderea profesorală și didactică specifică revenind responsabilului ID și decanului.

În accepția Hotărârii de Guvern amintite, sistemul tutorial reprezintă cadrul educațional prin care se asigură studenților ID suportul material, resursele de învățământ specifice și sistemele de comunicație bidirecționale.

În principal, fiecare tutore are responsabilități precum: ia cunoștință de repartizarea studenților (numeric, nominal și cu adresă de e-mail pentru fiecare student) în grupe virtuale de studiu. Tutorele este numit în fruntea unei astfel de grupe (cca. 20-25 studenți); ia cunoștință de conținutul planului de învățământ și a programelor analitice aferente disciplinelor de studiu; ia cunoștință de numele coordonatorului, respectiv titularului la fiecare disciplină de studiu; ia cunoștință și urmărește practic, concret organizarea punerii în aplicare a calendarului întocmit pentru fiecare disciplină; aduce la cunoștință și dialoghează cu studenții din grupa căreia îi acordă asistență de tutoriat asupra detaliilor programului de studiu; ține legătura permanentă cu responsabilul ID la nivel de facultate (prodecan), cu conducerea facultății, cu coordonatorii sau titularii de discipline și cu secretariatul ID, urmărind situația școlară a studenților cărora le acordă asistență.

Tutorii din centrele terminale au arondat spre asistență grupul de 20-25 de studenți care, de regulă, pot a fi de la aceeași facultate (specializare) sau de la mai multe facultăți (specializări). În acest caz, tutorele își extinde comunicarea cu Directorul Centrului Teritorial ID, dar și cu conducerea facultăților, secretariatelor ID, coordonatorii sau titularii de discipline în funcție de diversitatea (profilul) fiecărui student (facultatea pe care o urmează). Tutorele din Centrul Teritorial ID se îngrijește de organizarea instruirii și activităților prevăzute în calendarele disciplinelor și de modul de desfășurare a evaluărilor (teme de

control, verificare, colocvii, examene). Este recomandabil ca fiecare tutore să-și întocmească un dosar distinct cu datele didactice necesare pentru asistența tutorială, respectiv, să fie în posesia planurilor de învățământ, programelor analitice, lista coordonatorilor sau titularilor de disciplină și a calendarului pentru fiecare disciplină, pe baza acestora corelând – deci organizând corect – activitatea de asistență și studiu. Urmărind ca sistemul tutorial să fie suficient de flexibil pentru a asigura consilierea, îndrumarea diferențiată și personalizată a studenților.

Comunicarea între studenți și tutori se realizează periodic, prin schimburi de mesaje individualizate, utilizând mijloace de comunicare bidirecționale la care toți studenții au acces (computere prin rețeaua Internet, e-mail, poșta, fax, telefon, întâlniri directe). Sistemul tutorial asigură procedurile de evaluare continuă, prin forme specifice. Ponderea acestora la evaluarea finală este stabilită de către coordonatorul de disciplină și este prevăzută în programa analitică.

În esență, precizăm că personalul didactic principal implicat în activitățile ID din cadrul Universității Spiru Haret este format din **coordonatorii de disciplină și tutori**.

De fapt, **responsabilitățile principale ale tutorelor se rezumă la:**

- asigurarea interfeței între studenți, resursele de învățământ și coordonatorul de disciplină;
- susținerea de activități didactice și de consultanță în conformitate cu programa analitică a disciplinei.

Aceste responsabilități se îndeplinesc prin îndrumarea studenților pe parcursul unui program de instruire. Îndrumarea se realizează individualizat și în grup, prin întâlniri directe, corespondență, telefon, piață electronică sau forme combinate și constă în direcționarea studentului și evaluarea periodică a parcursului academic.

Programul

Televiziunii România de Măine (tvRM)

LUNI

16 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Bazele contabilității (9)
 10:30 Economie politică (16)
 11:15 Istoria economică a României (7)
 11:45 Drept penal (1)
 12:55 Geografie economică mondială (8)
 13:50 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, muzică, promo
 14:30 **Maestri**: Dinu Sărau. Emisiune de Valeriu Răpeanu (r)
 15:30 Program muzical
 16:00 Film documentar. Cum să începem o afacere? (I)
 16:30 **Litera și spiritul legii**. Emisiune de prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
 17:30 **Orizonturi economice**. Probleme actuale ale economiei managementului japonez. Invitat: prof. Kazuyoshi Koniya. Realizator: prof.univ.dr. Constantin Mecu
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 **Ora melomanului**. Stagiunea de muzică cultă a tvRM. Emisiune realizată de Alexandru Moroșanu și Dumitru Cucu
 20:30 **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu
 21:00 **Fairplay**. Talk-show în direct pe probleme de actualitate ale sportului. Realizator: Mugur Popovici
 22:30 Program muzical
 23:00 Film documentar. Este sistemul capitalist cel mai bun sistem?
 23:30 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MARȚI

17 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Drept civil (1)
 11:05 Drept roman (14)
 11:35 Istorie socială (3)
 12:00 Drept constituțional
 13:10 Filosofia istoriei (4)
 13:30 Sociologie economică (5)
 13:50 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, promo, muzică
 14:30 Film documentar. Marea Britanie azi (I). Jurnalism civic american
 15:30 Program muzical
 16:00 **Club internațional**: Bulgaria. Emisiune de Ioana Nitobe (r)
 17:30 **Invitație la film** – emisiune de informare și cultură cinematografică, realizată de Emil Voicu (r)
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 **Pur și simplu**. Emisiune social-economică, realizată în direct de Constantin Ioachim Cercasov
 20:30 **Oameni care au fost**: Marin Sorescu (II). Emisiune de Corneliu Toader (r)
 21:30 Program muzical
 22:30 **Dicționar economic**. Banca Mondială. Invitat: Dan Petrescu, Director de Comunicare – Banca Mondială – România. Emisiune de lector univ.dr. Eugen Ghiorghia
 23:00 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MIERCURI

18 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Istoria literaturii române (9)
 10:40 Introducere în mass – media (4)
 11:10 Limba română (9/1)
 11:35 Etnografie și folclor (2)
 12:05 Cultură și civilizație hispanică (2)
 12:40 Istorie și civilizație franceză (2)
 13:15 Istoria medie a românilor (4)
 13:45 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, promo, muzică
 14:30 **Planeta Pământ**. Marea Britanie în 50 de titluri. Mark Twain
 15:30 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu (r)
 16:00 **Orizonturi economice**. Probleme actuale ale economiei managementului japonez. Invitat: prof. Kazuyoshi Koniya. Realizator: prof.univ.dr. Constantin Mecu (r)
 17:00 **Atelier TV studentesc**. Magazin studentesc. Coordonator Eugenia Grosu Popescu
 18:30 **Actualități**, promo, muzică

19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 **Repere românești 2002**. Emisiune de Silvia Frimu
 20:00 Filme premiate la Festivalul Internațional Eco – Etno – Folk Film, Slătioara – Vâlcea, ediția a IV-a
 21:00 **Program muzical**
 22:00 **Preluare Deutsche Welle**
 23:00 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

JOI

19 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Limba latină (17)
 10:25 Limba română (9/2)
 11:15 Psihologia educației (16)
 11:45 Introducere în știința politicii (2)
 12:55 Bazele informaticii (13)
 13:25 Hidrologie (3)
 13:55 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, promo, muzică
 14:30 Filme premiate la Festivalul Internațional Eco – Etno – Folk Film, Slătioara – Vâlcea, ediția a IV-a (r)
 15:30 **Dincolo de arenă**. Emisiune în direct de Mugur Popovici
 16:30 **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
 17:00 Film documentar. Provence
 18:00 Program muzical
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 Film documentar. Marea Britanie azi (II) Multiculturalism
 20:30 **România în lume**. Emisiune realizată în colaborare cu Fundația „România în lume”. Moderator: Nicolae Mardari
 22:00 **Cheia succesului – manager XXI**. Emisiune în direct de Carmen Dumitriu
 23:00 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

VINERI

20 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Introducere în mass-media (5)
 10:30 Informatică pentru sociologie – psihologie (4)
 11:00 Pedagogie generală (1)
 11:30 Istoria veche a românilor (3)
 12:00 Preistorie și arheologie (2)
 12:20 Fundamentele psihologiei (2)
 13:05 Geografia mediului (1)
 13:35 Program muzical
 14:00 **Știri**, muzică, promo
 14:30 Film documentar. Vizită la Casa Albă. Statuia libertății
 15:30 Program muzical
 16:00 **Repere românești 2002**. Emisiune de Silvia Frimu (r)
 16:30 **Vorbiri, scrieți românește**. Emisiune de lect. univ. dr. Valeriu Marinescu (r)
 17:00 **Not yet but soon** – emisiune de Doru Enache (r)
 17:30 Program muzical
 17:45 **Pe drumul destinului**. Emisiune de Ioana Mandache
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 **Universul cunoașterii**. Emisiune interactivă de actualitate științifică (creativitate, I.T., terapii complementare, educație în afara școlii, noutăți din micro și macro cosmos). Realizator: Cătălin Grosu
 21:00 **Lumea în clipa 2002**. Acum 13 ani. (I) Participă: Dinu Giurescu, Alex. Mihai Stoenescu. Emisiune de Marian Oprea (r)
 22:00 **În slujba adevărului**. Emisiune de conf.univ.dr. Petre Buneci
 23:00 Film documentar. Viața privată
 23:30 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

SÂMBĂȚĂ

21 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 8:30 **Vorbiri, scrieți românește**. Emisiune de lect.univ. dr. Valeriu Marinescu
 9:00 **Not yet but soon** – emisiune de Doru Enache
 9:30 Muzică populară
 10:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cînteză

11:00 **Cu ... și despre muzică**. Emisiune de Mihai Darie
 12:00 **Universul cunoașterii**. Emisiune de actualitate științifică (creativitate, I.T., terapii complementare, educație în afara școlii, noutăți din micro și macro cosmos). Realizator: Cătălin Grosu (r)
 13:30 **Litera și spiritul legii**. Emisiune de prof.univ.dr. Corneliu Turianu
 14:30 **Meandrele administrației publice**. Emisiune în direct de George Nicolau
 16:00 **Lumea sporturilor**. *Infosport: cluburi, campionate, competiții. Emisiune de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
 17:00 Program muzical
 17:30 **Arta eveniment**. Emisiune de Marina Roman Boiangiu
 18:30 **Actualități**
 19:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
 19:30 **90 de minute pentru sufletul tău** – coproducție TV România de Măine – TVR Internațional. Emisiune prezentată de Iuliana Marcu
 21:00 **Laborator de creație**. Participă: Nicolae Constantinescu. Emisiune de prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan
 22:00 Film documentar. Poussin – pictor francez
 22:30 **Atelier studentesc**. Magazin studentesc. Coordonator Eugenia Grosu Popescu (r)
 00:00 Program muzical nocturn

MARȚI

24 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Drept civil (2)
 10:50 Drept roman (15)
 11:15 Istorie socială (5)
 11:40 Drept constituțional (3)
 12:50 Filosofia istoriei (5)
 13:10 Economie politică (17)
 13:55 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, promo, muzică
 14:30 Film documentar
 15:30 Program muzical consacrat Ajunului Crăciunului
 16:00 **Club internațional**: Danemarca. Emisiune de Ioana Nitobe (r)
 17:30 **Invitație la film** – emisiune de informare și cultură cinematografică, realizată de Emil Voicu (r)
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 Program muzical consacrat Ajunului Crăciunului
 20:30 **Oameni care sunt**: Înalț Prea Sfinția Sa Bartolomeu Anania – Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului. Realizator: Mihail Diaconescu (r)
 21:30 Colinde, colinde: Nicolae Banciu – orgă; Silvia Lungianu
 22:30 **Dicționar economic**. Emisiune de lector univ. dr. Eugen Ghiorghia
 23:00 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

DUMINICĂ

22 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 8:00 **Repere spirituale** – emisiune de prof.univ.dr. Mihail Diaconescu
 9:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cînteză (r)
 10:00 **Auto – star**. Emisiune de Gavrilă I Ioan
 10:30 Film documentar. Arta bucătăriei japoneze
 11:30 Program muzical
 12:30 **Lumea în clipa 2002**. Acum 13 ani. (I) Participă: Dinu Giurescu, Alex. Mihai Stoenescu. Emisiune de Marian Oprea (r)
 13:30 **90 de minute pentru sufletul tău** – coproducție TV România de Măine – TVR Internațional. Emisiune prezentată de Iuliana Marcu (r)
 15:00 **Invitație la film** – emisiune de informare și cultură cinematografică, realizată de Emil Voicu
 16:00 **Lumea sporturilor**. *Glorii ale sportului românesc. *Infosport: cluburi, campionate, competiții. Emisiune de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
 17:00 **Club internațional**. Danemarca. Emisiune de Ioana Nitobe
 18:30 **Actualități**
 19:00 **Maestri**. George Motoi. (I) Emisiune de Valeriu Răpeanu
 20:00 **Ora melomanului**. Stagiunea de muzică cultă a tvRM. Emisiune realizată de Alexandru Moroșanu, Dumitru Cucu (r)
 21:00 **Oameni care sunt**: Înalț Prea Sfinția Sa Bartolomeu Anania – Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului. Realizator: Mihail Diaconescu
 22:00 Film documentar. Patrimoniul cultural al umanității: Segovia
 23:00 Program muzical nocturn

LUNI

23 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Bazele contabilității (10)
 10:30 Istoria economică a României (8)
 11:00 Birotică (2)
 11:35 Drept penal (2)
 13:00 Geografie economică mondială (9)
 13:55 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, muzică, promo
 14:30 **Maestri**: George Motoi (I). Emisiune de Valeriu Răpeanu (r)
 15:30 Program muzical
 16:00 Film documentar
 16:30 **Litera și spiritul legii**. Emisiune de prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
 17:30 **Orizonturi economice**. Starea avuției naționale. Invitat: prof. univ.dr Mircea Bulgaru, președintele Societății Române de Statistică. Realizator: prof.univ.dr. Victor Axenciu
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză

19:30 **Ora melomanului**. Stagiunea de muzică cultă a tvRM. Emisiune de Alexandru Moroșanu și Dumitru Cucu
 20:30 **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu
 21:00 **Fairplay**. Talk-show în direct pe probleme de actualitate ale sportului. Realizator: Mugur Popovici
 22:30 **Preluare Deutsche Welle**
 23:30 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MARȚI

26 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Drept civil (2)
 10:50 Drept roman (15)
 11:15 Istorie socială (5)
 11:40 Drept constituțional (3)
 12:50 Filosofia istoriei (5)
 13:10 Economie politică (17)
 13:55 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, promo, muzică
 14:30 Film documentar
 15:30 Program muzical consacrat Ajunului Crăciunului
 16:00 **Club internațional**: Danemarca. Emisiune de Ioana Nitobe (r)
 17:30 **Invitație la film** – emisiune de informare și cultură cinematografică, realizată de Emil Voicu (r)
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 Program muzical consacrat Ajunului Crăciunului
 20:30 **Oameni care sunt**: Înalț Prea Sfinția Sa Bartolomeu Anania – Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului. Realizator: Mihail Diaconescu (r)
 21:30 Colinde, colinde: Nicolae Banciu – orgă; Silvia Lungianu
 22:30 **Dicționar economic**. Emisiune de lector univ. dr. Eugen Ghiorghia
 23:00 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MIERCURI

25 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cînteză
 11:00 Melodii populare
 12:00 Film documentar: cântece, datini de Crăciun
 12:30 Colinde și colindători (I). Realizator: Constantin Alesandru
 13:00 Film documentar
 13:30 Colinde și colindători (II). Realizator: Constantin Alesandru
 14:00 Concert – tinere talente. Realizator: Dumitru Cucu
 14:30 **Planeta Pământ**
 15:30 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu (r)
 16:00 Sacralitatea în spațiul vâlcean – expoziție populară
 17:00 **Atelier TV studentesc**. Magazin studentesc. Coordonator: Eugenia Grosu Popescu
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:25 Colinde și colindători
 19:30 **Repere românești 2002**. Emisiune de Silvia Frimu
 20:00 Asta-i seara de Crăciun. Emisiune de Theodora Popescu
 20:30 **Club internațional**. Ediție specială de Crăciun; emisiune de Ioana Nitobe
 22:00 Concert cu formația Sorin Petre. Realizator: Dumitru Cucu
 22:30 Daruri pentru Moș Crăciun. Realizator: Constantin Alesandru
 23:00 Zi mai tare lăutare – cântece de petrecere. Realizator: Theodora Popescu
 23:30 **Preluare Deutsch Welle**

03:00 Colinde și colindători (I). Realizator: Constantin Alesandru (r)
 03:30 Colinde și colindători (II). Realizator: Constantin Alesandru (r)
 04:00 Asta-i seara de Crăciun. Emisiune de Theodora Popescu (r)
 04:30 Sacralitatea în spațiul vâlcean. Emisiune de Constantin Alesandru (r)
 05:00 Zi mai tare lăutare – cântece de petrecere. Realizator: Theodora Popescu (r)
 05:30 Videoclipuri

JOI

26 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 **Copii – colindători**... Emisiune de Carmen Cînteză
 11:00 Concert al muzicii reprezentative a Armatei
 12:00 Film documentar
 12:30 Crăciunul în folclorul românesc
 13:00 Film documentar
 13:30 Cântece de petrecere
 14:00 Colinde și colindători
 14:30 **Planeta Pământ**
 15:30 **Dincolo de arenă**. Emisiune în direct de Mugur Popovici
 16:30 **Dialog juridic** cu prof. univ.dr. Corneliu Turianu (r)
 17:00 Film documentar
 18:00 Romane și cântece de petrecere. Realizator: Theodora Popescu
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 Colinde cu Maria Stroia și Elena Merișoreanu
 20:00 Muzică populară
 20:30 **România în lume**. Emisiune realizată în colaborare cu Fundația „România în lume”. Moderator: Nicolae Mardari
 21:30 Colinde, colinde
 22:00 **Cheia succesului – manager XXI**. Emisiune în direct de Carmen Dumitriu
 23:00 **Program muzical nocturn**
 03:00 Concert al muzicii reprezentative a Armatei (r)
 04:00 Colinde cu Maria Stroia și Elena Merișoreanu (r)
 05:00 Cântece de petrecere (r)

VINERI

27 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 10:00 Introducere în mass-media (3)
 10:30 Informatică pentru sociologie – psihologie (4)
 10:55 Istoria veche a românilor (4)
 11:25 Preistorie și arheologie (3)
 11:55 Fundamentele psihologiei (3)
 12:20 Geografia mediului (2)
 12:55 Folclor muzical (2)
 13:25 Hidrologie (4)
 13:55 Muzică – promo
 14:00 **Știri**, muzică, promo
 14:30 **Film documentar**
 15:30 Melodii populare cu Marie Jean Matei
 16:00 **Repere românești 2002**. Emisiune de Silvia Frimu (r)
 16:30 **Vorbiri, scrieți românește**. Emisiune de lect. univ. dr. Valeriu Marinescu (r)
 17:00 **Not yet but soon** – emisiune de Doru Enache (r)
 17:30 Program muzical. Clasic Band 2000
 17:45 **Pe drumul destinului**. Emisiune de Ioana Mandache
 18:30 **Actualități**, promo, muzică
 19:15 **Cufărul cu povești**. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
 19:30 **Universul cunoașterii**. Emisiune interactivă de actualitate științifică (creativitate, I.T., terapii complementare, educație în afara școlii, noutăți din micro și macro cosmos). Realizator: Cătălin Grosu
 21:00 **Lumea în clipa 2002**. Acum 13 ani. (II) Participă: Dinu Giurescu, Alex. Mihai Stoenescu. Emisiune de Marian Oprea

22:00 **În slujba adevărului**. Emisiune de conf. univ. dr. Petre Buneci.
 23:00 Film documentar
 23:30 Program muzical nocturn
 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

SÂMBĂȚĂ

28 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 8:30 **Vorbiri, scrieți românește**. Emisiune realizată de lect.univ. dr. Valeriu Marinescu
 9:00 **Not yet but soon** – emisiune de Doru Enache
 9:30 Muzică populară
 10:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cînteză
 11:00 **Cu ... și despre muzică**. Emisiune de Mihai Darie
 12:00 **Universul cunoașterii**. Emisiune de actualitate științifică (creativitate, I.T., terapii complementare, educație în afara școlii, noutăți din micro și macro cosmos). Realizator: Cătălin Grosu (r)
 13:30 **Litera și spiritul legii**. Emisiune de prof. univ. dr. Corneliu Turianu
 14:30 **Meandrele administrației publice**. Emisiune în direct de George Nicolau
 16:00 **Lumea sporturilor**. Infosport: cluburi, campionate, competiții. Emisiune de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
 17:00 Program muzical
 17:30 **Arta eveniment**. Emisiune de Marina Roman Boiangiu
 18:30 **Actualități**
 19:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
 19:30 **90 de minute pentru sufletul tău** – coproducție TV România de Măine – TVR Internațional. Emisiune prezentată de Iuliana Marcu
 21:00 **Laborator de creație**. Emisiune de prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan
 22:00 **Planeta Pământ**
 23:00 **Atelier studentesc**. Magazin studentesc. Coordonator Eugenia Grosu Popescu (r)
 00:00 Program muzical nocturn

DUMINICĂ

29 decembrie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
 8:00 **Repere spirituale** – emisiune de prof.univ.dr. Mihail Diaconescu
 9:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cînteză (r)
 10:00 **Auto-star**. Emisiune de Gavrilă I Ioan
 10:30 Film documentar
 11:30 Program muzical
 12:30 **Lumea în clipa 2002**. Acum 13 ani. (II) Participă: Dinu Giurescu, Alex. Mihai Stoenescu. Emisiune de Marian Oprea (r)
 13:30 **90 de minute pentru sufletul tău** – coproducție TV România de Măine – TVR Internațional. Emisiune prezentată de Iuliana Marcu (r)
 15:00 **Invitație la film** – emisiune de informare și cultură cinematografică, realizată de Emil Voicu
 16:00 **Lumea sporturilor**. *Glorii ale sportului românesc. *Infosport: cluburi, campionate, competiții. Emisiune de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
 17:00 **Club internațional**. Emisiune de Ioana Nitobe
 18:30 **Actualități**
 19:00 **Maestri**. George Motoi.(II) Emisiune de Valeriu Răpeanu
 20:00 **Planeta Pământ**
 21:00 **Oameni care sunt**: Marcel Chimnoagă. Emisiune de Alina Dimache
 22:00 **Ora melomanului**. Stagiunea de muzică cultă a tvRM. Emisiune de Alexandru Moroșanu, Dumitru Cucu (r)
 23:00 Program muzical nocturn.

Opinia națională

Telefoane:
 410.39.11 și
 410.39.13,
 interioare:
 117, 122
 Fax:
 411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MĂINE.

Instituție social – umanistă de cultură, știință și învățământ
 Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPEI, revista se regăsește la poziția 2.256.

Solicitări de abonament se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
 LABORATORUL DE TEHNOLOGII DE EDITARE ȘI TIPOGRAFIA
 FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MĂINE

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Corul Facultății de Muzică la ... vremea colindelor

Auzi strămoșii cântă-n cor

Colindul vechi și bun,

Tot moș era și-n vremea lor,

Bătrânul Moș Crăciun.

E sărbătoare și e joc

În casa ta acum

Dar, nu uita când ești voios,

Române să fii bun!

COLINDELE, o viziune românească asupra lumii

Prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN

Au venit zăpezile și gerul. Cu ele vin, din nou, în casele creștinilor, sărbătorile de iarnă: Crăciunul, ziua Sfântului Ștefan, Anul Nou și Sfântul Vasile, Boboteaza și ziua Sfântului Ioan Botezătorul. Vin după un post îndelungat, impus de precepte religioase, dar, pentru foarte mulți, și de o dureroasă sărăcie pe care n-o merită. Sărăcia n-a putut însă birui, vreme de secole, și nici azi nu poate anula bucuria sărbătorii, acea „manifestare colectivă totală”, cum o definește reputatul etnolog și sociolog francez Marcel Mauss, subliniindu-i capacitatea de a uni și înfrăți multimele, colectivitățile sociale și etnice. În puterea datinei și a credinței, colindele și obiceiurile strămoșești dădeau și dau sărbătorii Nașterii Domnului o aură divină, cum sugerează G. Coșbuc în poezia *Colindătorii*: „Sărac ne-a fost, dar cald și drag / În casă-ne Crăciunul”. Colindătorii și ingerii ce vin din cer cu „flori de măr în mână” aduc fiecăruia o binemerită însemnare și mângâiere, o siguranță și un imbold spre iubirea aproapelui, care, din nefericire, s-a stins tot mai mult sub robia banului și a unei proaste înțelegeri a democrației.

De două mii de ani, în Ajunul Nașterii lui Isus, sosesc la noi colindătorii și pe drum de zăpadă, dar și pe misterioase căi de datini și de ingerii: „Auzi strămoșii cântă-n cor/ Colindul vechi și bun./ Tot moș era și-n vremea lor./ Bătrânul Moș Crăciun./ E sărbătoare și e joc/ În casa ta acum/ Dar, nu uita când ești voios./ Române să fii bun!”

Într-o viziune mai modernă, deși încărcată de tradiție, care așază țara colindelor într-un spațiu cosmic, foarte spiritualizat, dar nu metafizic, aceste drumuri, cu duh dumnezeiesc în ele, sunt evocate de poetul Nichifor Crainic, în poezia *Tara de peste veac*: „Spre țara lui Lerului/ Nu e zbor nici drum de fier/ Numai lamură de gând/ Numai suflet tremurând/ Și vâsleaș un inger/ Spre țara de peste veac/ Nesfârșire fără leac./ Vămile văzduhului./ Săbile Duhului./ Pururea de străjă!”

Datinile vin de demult și de departe, din tinda lui Dumnezeu în tindele caselor noastre, ca să lege cerul cu pământul, să ne-aducă „vestea minunată” de la Betleem, să îndumnezească omul și să înnoimenească dumnezeirea, cum zice Nichifor Crainic în poezia *Isus prin graiu*. Copii cu glasuri îngerești ne aduc la trezire cu tulburătorul colind „flori de măr”.

Prin colinde se pare că s-a pătruns prima dată neamul nostru de bucuria dumnezeirii, creând acea magnifică viziune românească asupra relației dintre plaia mioritică și cerul „întins ca o piele și împodobit cu stele”, dintre ieslea sărăcăcioasă, ospitalieră și tronul ceresc. Astfel, Nașterea Domnului se integrează, firește, în viziunea românească a lumii. Neam de ciobani și de plugari, ai cărui copii s-au născut și ei adesea în ieslea sărăcăcioasă, românii nu l-au cunoscut pe Isus din zugrăvelii livrestii, din ficțiunile unui Corregio și ale Renașterii în genere, ci, mai înainte de toate, din inima lor. În viziunea lor, Mesia venise ca unul de-al lor. Din staul și de la stână. Amintiri-vă duioase versuri din colindul popular, care înfățișau pe Mântuitorul lumii, ca pe un prunc din lumea lor de altădată: „Colo sus și mai departe./ Lerui, Doamne!/ La poalele codrului./ Lungă geana cerului./ La stâna Mocanului/ Lerui, Doamne!/ Vede-se, arată-se/ Lumea veselească-se/ În lumina zorilor./ Sub roșata norilor/ Domnul Hristos mititel/ Mititel și-nfașețat...”

Iată-l pe Fiul lui Dumnezeu, divin și uman într-o singură expresie – cum observa ilustrul Simon Mehediș, el însuși din plaia în care s-a iscat „Miorița”. Îl vedem așa cum și l-au imaginat cei din neamul lui Zamolxe, oamenii pentru care primul spiritului era de netăgăduit pentru oricine avea simțul nemuririi, așa cum l-au avut strămoșii noștri, Dacii. Cu credință în Dumnezeu, cu datini, jocuri și obiceiuri a înaintat prin vreme neamul nostru, aproape două mii de ani, asistând la Nașterea Domnului, omagiindu-l în căntece, de stea și de colinde, în Irozi și în toate obiceiurile de Ajun și de Crăciun. Colindele și datinile ne-au luminat drumul nostru istoric prin volbură vremilor de suferință și de bejenie, așa cum atât de frumos și de răscolitor au mărturisit-o un Eminescu (*Colinde, colinde, vremea colindelor*), Coșbuc

Împărtășind gândul cel bun, zicem și colindăm

Prof. univ. dr. Carmen STOIANOV

Parte de suflet din povestea tainică a iernii, colindele urcă din afund de veacuri, poposesc pe ghizdurile straturilor de memorie pentru ca – în clinchet de clopotei și glas cristalin – să facă urări de sănătate, fericire, an mănos...

Ritual străvechi, agrar, întâlnit cu precădere în perioada 24 decembrie – 6 ianuarie, și-a lărgit continuu timpul de acțiune. Și ceremonialul complex, variat regional, a „lucrat” asupra sieși, prezentându-se astăzi în diverse fațete, fiecare proprie unui tip de cultură.

Originile sale geto-dacice, împletite cu datele meridionale ale culturii peninsulare și cele compozite ale Imperiului roman, atinse apoi și de gestul sacru creștin de filiație greacă într-o zonă a repertoriului, pun în prim plan datina colindatului ca sărbătoare dedicată imnic „reinvierii nebiruitului soare”, marcând solstițiul de iarnă, creșterea zilei, apropierea primăverii, a noului ciclu agrar.

Petrecherile erau zgomotoase, mesele – îmbelșugate; se făceau daruri, se ura de belșug și fericire. Pe alocuri, erau chiar înscenate nunți cu căntece și jocuri, cu sau fără măști. Vremea colindelor se transforma în festivaluri ce țineau două săptămâni, până ce creșterea continuă a zilei devenea vizibilă pentru oricine și toată suflarea se convingea de adevărul nașterii zeului soare, dătător de viață și speranță.

Cântat în grup de la vârsta copilăriei – ce proaspătă e, an de an, recitarea

„Amintirilor” lui Creangă! – la cea a adolescenței și chiar la maturul anotimp al căsniciei, colindul presupune, în oricare din vetrele folclorice în care se naște și dăinuie, o acțiune complexă. Ea subînțelege alegerea grupului și a conducătorului, precizarea – în linii mari – a repertoriului, stabilirea traseului și a zielelor de colindat la ceasul înserării, modelarea repertoriului general în funcție de specificul gospodăriilor vizitate, apoi mersul propriu-zis, după un protocol tradițional.

Imi permit o paranteză: ce interesantă, bogată și sinuoasă, plină de subtilități muzicale este, „limba ce-o vorbim”? Multe din verbele ei fac directă trimitere la viețuirea prin muzică. Așa, spre exemplu, „a zice” naște în același timp și conotația cuvântului vorbit, dar și pe cea a graiului muzical, definind complexitatea sonorului. Tot astfel, „a colinda” înseamnă mersul cu țintă precisă, trecerea din loc în loc, dar și calea propriei împliniri prin restabilirea legăturii tale cu ceilalți prin forța muzicii, a cuvântului spus și cântat. Căci doar împărtășind gândul cel bun zicem și colindăm...

Închid paranteza, dar păstrez gândul cel bun. Zicem și colindăm ca tot românul și revenim în calea cetei de colindători. Drumul lor reface un traseu inițiativ ce unește spațiul colectiv, ulițele vetrei satului, cu fiecare dintre gospodăriile ei. Este refăcută – în mod simbolic – legătura dintre sătenii aparținători aceleiași colectivități.

Colindătorii au menirea de a traversa spațiile, de a modera orgoliile, de a îmbuna soarta, unind prin cântec. Urând bunăstarea individuală, ei o întesc pe cea colectivă. Poposesc din poartă în poartă, se opresc, trec praguri, oferă dar de cântec și urare tradițională, gândită pentru fiecare gazdă, primesc în schimb mulțumiri, sunt omeniți, ospeteți și conduși spre alte ferestre luminate...

Socotite secole de-a rândul „păgâne” și „diavolești”, colindele au făcut obiectul unor strădănii de fi înlăturate la nivel de Concilii (Traian – 693), după cum reiese din spusa cronicarilor încă de la 1067 (Nestor) colindele au învățat să dănuie; apoi, considerate – din contra – prea legate de religie au fost permise, uneori, în mod „ponderat”. Ce departe apare granița secolului abia încheiat, cu câtă ușurință vorbim la trecut!

Ultimul deceniu românesc le-a „renăscut” în forță, pentru a ne bucura de farmecul, candoarea, dinamismul și optimismul lor. Colindă... colindă...

„Colinde, colinde
Sosiră colindele
Luminile-ntinde
Și toate aprinde-le.”

St. Emma

FLORILE DALBE

Răsar în zori de vremuri nouă, nevinovate, dalbe flori,

Cu mâini curate le culegem și ne pornim colindători.

Bătând ușor cu ele'n pragul oricărui suflet luminat.

Vom clătina crenguța dulce și după ce ne-am închinat

Cânta-vom căntece de slavă, de dragoste și de prinos

Că pentru neamul nostru astăzi se naște 'ntr' adevăr

[Hristos

Copii sfinși, creșcuți din leagăn în sfinte datine, venim

Și noi la marea sărbătoare, slăvitei Patrii să menim

Să calce harnică deapururi pe-al holdelor bogat lăicer,

Să nu-i apună niciodată izbăvitoare stea din cer.

VASILE VOICULESCU
(Din volumul *Părgă*, 1921)

